

Analýza Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2020-2022

Návrh rozpočtu na rok 2020 predpokladá cieľ deficitu verejných financií vo výške 0,49 % HDP. V porovnaní s posledným programom stability, kedy sa na rok 2020 očakávalo vyrovnané hospodárenie, došlo k uvoľneniu cieľa o -0,5 p. b. HDP. Dosiahnutie vyrovnaného hospodárenia sa nepredpokladá ani v roku 2019, rozpočet aktuálne očakáva deficit na úrovni 0,7 % HDP. Napriek tomu, že vláda prezentuje cieľ hospodáriť vyrovnané v rokoch 2021 – 2022, bližšie nešpecifikuje opatrenia ako to dosiahnuť (vo výške až 0,75 resp. 1,15 % HDP). Scenár NBS¹ predpokladá na rok 2020 výrazne vyšší deficit (1,6 % HDP), keď odhaduje najmä vyššie čerpanie investícií a bežných výdavkov, ako aj menší objem príjmov z dividend, zavedenia e-kasy a nanomarkerov. V prípade naplnenia rozpočtového cieľa v roku 2020 by mal štrukturálny deficit dosiahnuť úroveň 0,5 % HDP, čím by malo dôjsť zároveň aj k splneniu strednodobého rozpočtového cieľa (MTO). Materializácia rizík, na ktoré NBS poukazuje vo svojej analýze, ako aj nezrealizovanie chýbajúcich dodatočných opatrení v rokoch 2021 a 2022 môže ohroziť dodržanie strednodobého rozpočtového cieľa. Dlh by mal do roku 2022 aj s výrazným využitím likvidity ostať tesne pod hranicou prvého sankčného pásma len za predpokladu dodržania rozpočtových cieľov do konca roku 2022, teda realizovaním aktuálne chýbajúcich konsolidačných opatrení.

1. Zhrnutie

Nominálne saldo a dlh verejnej správy

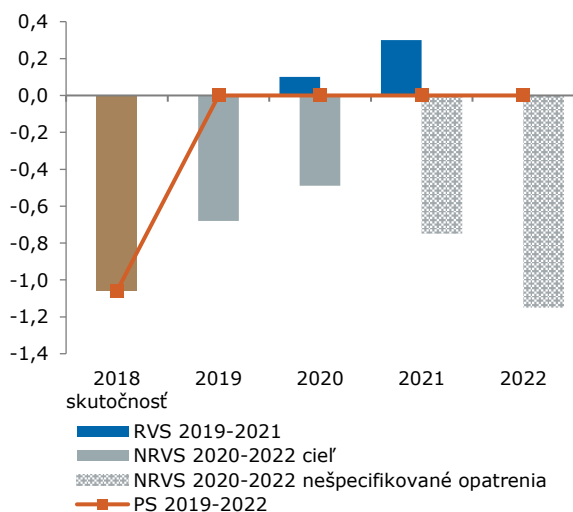
Ciele hospodárenia verejného sektora stanovené v Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2020 – 2022 predpokladajú miernu konsolidáciu verejných financií v roku 2020 s predpokladom dosiahnutia vyrovnaného rozpočtu od roku 2021. **V budúcom roku by mal deficit verejnej správy klesnúť na 0,49 % HDP.** V porovnaní s programom stability, ktorý na celom horizonte rozpočtu predpokladal vyrovnanú bilanciu, je očakávaný výsledok za rok 2019 ako aj navrhovaný cieľ na 2020 menej ambicióznym. **Dosiahnutie tohto cieľa je vzhľadom na nové opatrenia vlády s výrazným fiškálnym vplyvom založené na značnom poklese investícií,** čo otvára otázku reálnosti nastaveného cieľa, ale aj vhodnosti takejto konsolidácie. **Zároveň rozpočet na roky 2021 a 2022 vykazuje výrazné odchýlky od rozpočtového cieľa vo výške 0,75 resp. 1,15 % HDP,** ktorých krytie zatiaľ nie je v návrhu rozpočtu špecifikované. Takýto výraznejší rozsah nešpecifikovaných opatrení bol naposledy prezentovaný v rozpočte na rok 2012. Zhoršenie výhľadu nominálneho deficitu na roky 2019 a 2020 bude mať za následok aj nepriaznivejšie vyhodnotenie plnenia pravidiel Paktu.

¹ EK prognózuje deficit na rok 2020 vo výške 1,2% HDP, RRZ vo výške 1,8 % HDP.

Analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov úseku meny, štatistiky a výskumu (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „Analytici ÚMS“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Dlh verejnej správy by sa mal v tomto roku za výrazného použitia likvidity tesne dostať pod dolné sankčné pásmo dlhovej brzdy a dosiahnuť úroveň 47,9 % HDP. Za predpokladu naplnenia rozpočtových cieľov pokles by mal pokračovať aj v ďalších rokoch až na úroveň 44,8 % HDP v roku 2022. Dlh by mal zostať na celom horizonte pod sankčnými pásmami, avšak v prípade nezrealizovania potrebných nešpecifikovaných opatrení v rokoch 2021 a 2022 by dlh prekročil príslušné sankčné pásma.

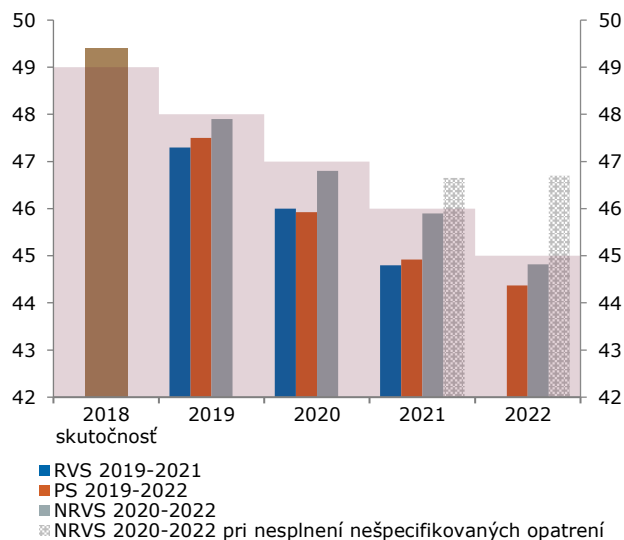
Graf 1 Porovnanie vývoja deficitu verejnej správy (v % HDP)

Zdroj: MF SR, výpočty NBS

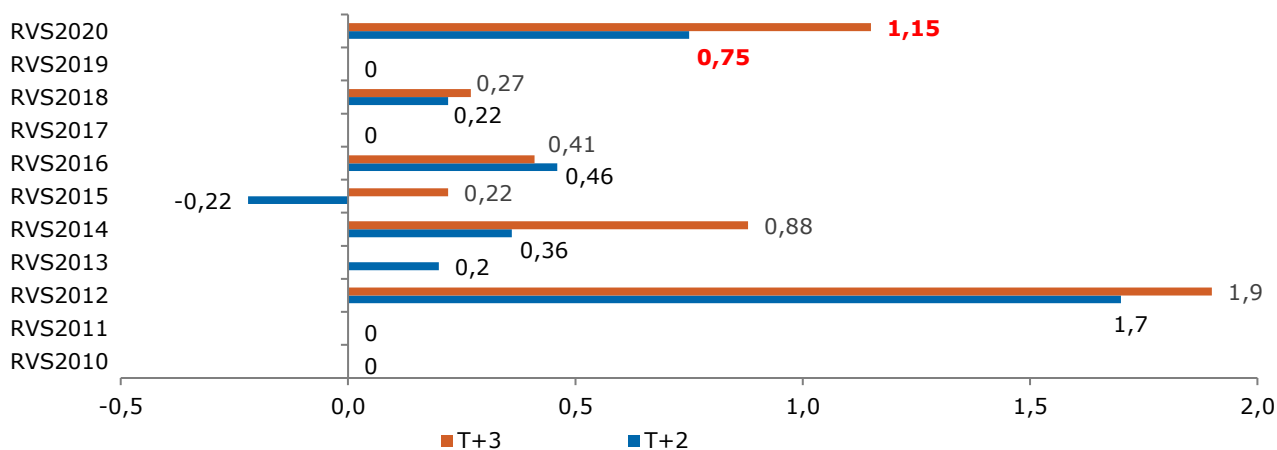
Rok 2019 je očakávaná skutočnosť.

Graf 2 Porovnanie vývoja dlhu verejnej správy (v % HDP)

Zdroj: MF SR, výpočty NBS

Graf 3 Chýbajúce opatrenia na dosiahnutie cieľov v jednotlivých rozpočtoch VS (v % HDP)

Vývoj v porovnaní so scenárom nezmenených politík (NPC)

- Scenár nezmenených politík MF SR (NPC) indikuje pre rok 2020 úspory v medzispotrebe, sociálnych výdavkoch a investíciách, čím by sa malo dosiahnuť prebytkové hospodárenie na úrovni 0,09 % HDP, ktoré je oproti rozpočtovanému saldu vyššie o 0,58 p. b. HDP.
- NRVS v porovnaní s NPC navyše zahŕňa fiškálne stimuly v podobe daňovo-odvodových opatrení a vyšších sociálnych dávok, ktorých náklady sú len z časti kompenzované vyššou spotrebnou daňou z tabaku a nižšími kapitálovými výdavkami.
- NPC pre roky 2021 a 2022 naznačuje deficitné hospodárenie vo výške 0,21 a 0,68 % HDP. Cieľom NRVS je pritom vyrovnané saldo, pre dosiahnutie ktorého je potrebné prijať zatiaľ nešpecifikované opatrenia vo výške 0,75 a 1,15 % HDP.

Riziká, resp. porovnanie s predikciou NBS za rok 2019

V [minuloročnej analýze rozpočtu](#) boli identifikované riziká v celkovej výške 0,7 % HDP. Aktuálne sa všetky riziká naplňajú, niektoré dokonca vo väčšej výške ako boli identifikované a **celková bilancia rozpočtu by mala podľa scenára NBS dosiahnuť schodok 1,1 % HDP**. Najväčší vplyv na bilanciu rozpočtu by mali mať vyššie výdavky na tovary a služby (0,35 % HDP), kde sa očakáva prekročenie najmä v samosprávach a Národnej diaľničnej spoločnosti. Vyššie investície by mali zvýšiť saldo hospodárenia o 0,29 % HDP, ktoré okrem iného počítajú napríklad s odkúpením Národného futbalového štadióna. Ďalším rizikom, ktoré sa naplňa sú príjmy z dividend vo výške 0,2 % HDP, kde hlavným dôvodom je nižšia dividenda od SPP. Dôležitým faktorom v roku 2019 je aj benchmarková revízia Štatistického Úradu SR, ktorá by podľa NBS mala negatívne vplyvať na bilanciu rozpočtu vo výške 0,18 % HDP, najmä kvôli zmene metodiky zaznamenávania príjmov z Národného jadrového fondu a schémy podpory obnoviteľných zdrojov energie.

Roky 2020-2022

Scenár NBS očakáva v roku 2020 deficit **až 1,6 mld. eur (1,6 % HDP)**, čo je o takmer 1,1 mld. eur viac než cielený rozpočtovaný deficit. Rozdiel vyplýva na jednej strane z odlišného pohľadu na rok 2019 (najmä v prípade metodických faktorov – zaznamenania schémy zelenej energie a superdividend, vyšších kompenzácií a investícií) zároveň scenár NBS neuvažuje v roku 2020 s medziročnými prepismi investícií a medzispotreby ako NRVS, naopak predpokladá ich rast. Podobne sa očakáva dynamickejší rast sociálnych výdavkov ako aj spolufinancovania EU fondov. Rozdielny je aj pohľad na legislatívu, kde scenár NBS nematerializuje pozitívny efekt zavedenie ekasy a nanomarkerov ako aj zvýšenie dane z tabaku² a poplatku za núdzové zásoby ropy. Naopak scenár NBS zohľadňuje dodatočné výdavky spojené so zvýšením minimálneho dôchodku a vyššie príjmy súvisiace so zvýšením osobitného odvodu finančných inštitúcií. Pozitívnejší medziročný vývoj sa očakáva na príjmovej strane ako aj v prípade bežných transferov (najmä odvod do EÚ) a nákupov pozemkov.

Rozdiel medzi scenárom NBS a NRVS (bez nešpecifikovaných opatrení) v rokoch 2021 a 2022 postupne znižuje na 885 resp. 469 mil. eur. Zníženie diferencie pramení z nárastu deficitu v NRVS, najmä vplyvom obnovenia investičnej činnosti.

Rozpočtové vzťahy s EÚ

Slovensko si zachová čistú finančnú pozíciu (ČFP) voči rozpočtu EÚ v celom horizonte rozpočtu a získa tak viac zdrojov z EÚ ako do spoločnej pokladnice zaplatí odvodmi a príspevkami. Hlavný zdroj príjmov by mali naďalej tvoriť príjmy na financovanie spoločných politík EÚ z programového obdobia EÚ na roky 2014-2020 zameraných na rozvoja regiónov, modernizáciu vidieka a podporu poľnohospodárstva. Kým odvody do EÚ by mali byť na úrovni približne 1,1 % HDP ročne, príjmy by mali dosiahnuť priemernú úroveň 1,9 % HDP, čo predstavuje ročný čistý príjem Slovenska 0,8 % HDP. Rozhodujúcim faktorom v horizonte rozpočtu by mala byť absorpčná schopnosť čerpať z alokácie pre regionálny rozvoj (politiky súdržnosti EÚ). **Pri súčasnej miere čerpania, ktorá je na úrovni štvrtiny celkovej alokácie (13,8 mld. eur³) sa Slovensko radí do skupiny krajín s najnižšou schopnosťou čerpať tieto zdroje.** Podľa návrhu rozpočtu sa očakáva v tomto roku akcelerácia s medziročným rastom 0,3 p. b. HDP. Vyššie čerpanie je ovplyvnené vysokou mierou zazmluvnených projektov

² Vláda SR po predložení Návrhu rozpočtu do NRSR schválila legislatívne zmeny v osobitnom odvode finančných inštitúcií a [listom informovala EK](#) o dodatočných úpravách rozpočtu, ktoré nemenia cieľ na rok 2020, ale štruktúru príjmov a výdavkov. V rámci týchto zmien sa už neuvažuje s prijatím legislatívy ohľadom vyššieho zdanenia tabaku. NBS predpokladá zapracovanie týchto zmien počas prerokovania NRVS v NRSR.

³ Vráťane cezhraničnej spolupráce a rybného hospodárstva bez Programu rozvoja vidieka (viď. [tabuľka: Čerpanie finančných prostriedkov v rámci EŠIF PO 2014-2020 k 30.9.2019](#)).

(približne 2/3 alokácie), ktoré sú už vo fáze realizácie. Zároveň by malo tým dôjsť k prekročeniu príjmov eurofondov⁴ na rok 2019 podľa pôvodného RVS 2019-2021 takmer o 0,8 p. b. HDP. V roku 2020 sa podľa návrhu rozpočtu predpokladá medziročný pokles takmer 0,8 p. b. HDP (čo zrejme nemá oporu v relatívne významnej kapacite žiadateľov o príspevok, ale skôr reflektuje akumuláciu nevyčerpaných prostriedkov z minulých rokov). Pokles by mal byť spôsobený na strane príjemcov z verejného sektora, a to najmä v oblasti veľkých investičných projektov (doprava). V ďalšom období by sa malo čerpanie európskych a štrukturálnych investičných fondov (EŠIF) postupne zvyšovať. V kontraste s tým, na konci horizontu sa neuvažuje s príjmami spojenými s podporou poľnohospodárstva (priame platby) a rozvoja vidieka.⁵ Za predpokladu, ak by sa naplnil návrh príjmov z rozpočtu EÚ, tak ako uvažuje predložený rozpočet, na konci roka 2022 by zostalo z alokácie EŠIF nevyčerpaných takmer 5 mld. eur.⁶ Tieto zdroje by sa museli vyčerpať v roku 2023, kedy je možné ešte použiť fondy 3. PO. Tesne za horizont rozpočtu sa tak odsúva významný objem prostriedkov. Podobný vývoj nastal v 2. PO, kedy sa v poslednom roku 2015 čerpalo rekordných približne 3,5 mld. eur (bez agrodotácií). Slabou absorpciou v súčasnosti sa tak pre rok 2023 zakladá riziko krátkodobého impulzu do ekonomiky, ktorý môže byť sprevádzaný neefektívnym použitím bez trvalejšieho príspevku do potenciálneho rastu ekonomiky a rozvoja regiónov.

Štrukturálne saldo a fiškálny impulz

V roku 2020 očakáva predložený návrh rozpočtu reštriktívnu fiškálnu politiku s úrovňou štrukturálnej konsolidácie 0,4 p. b. (graf 4). Táto konsolidácia vychádza najmä zo zlepšenia nominálneho salda verejných financií o 0,2 p. b. HDP, najmä cez úspory na kapitálových výdavkoch a medzispotrebe. Ochladzovanie ekonomiky a jej návrat do rovnováhy (cyklická zložka) by malo prispieť k zhoršeniu nominálneho salda o 0,2 p. b. HDP. **Podľa scenára NBS by mala fiškálna politika v roku 2020 pôsobiť expanzívne**, ťahaná najmä medziročným vývojom kompenzácií zamestnancov, ako aj prijatými opatreniami na strane sociálnych výdavkov a daňových príjmov.

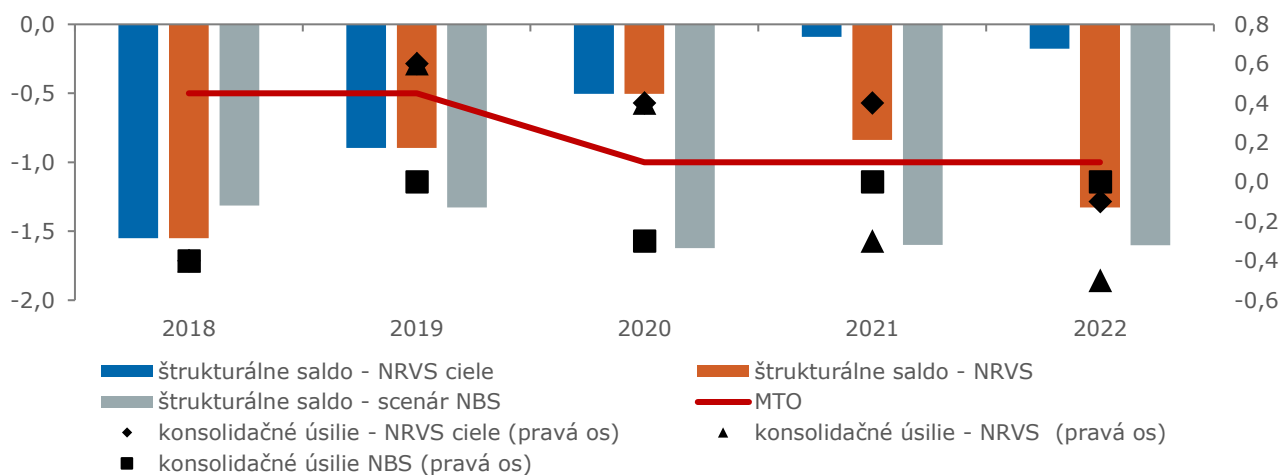
---

⁴ Objem zdrojov EÚ, ktoré sa podľa rozpočtu v danom roku použijú tvoria príjmy z EÚ plus prostriedky, ktoré sa nestihli vyčerpať v predchádzajúcom roku a prenášajú sa do ďalšieho obdobia. Týmto dochádza k istému rozdielu v pohľade na to, aký je skutočný objem zdrojov EÚ, s ktorými sa v rozpočte uvažuje a tým, čo sa uvádza v prílohe č. 2 rozpočtu - Rozpočtové vzťahy SR a EÚ.

⁵ Dôvodom nerozpočtovania týchto zdrojov je, že roky 2021 – 2022 by mali byť príjmové kryté už zo 4. programového obdobia EÚ, pričom finálny rozpočtový rámec ešte nie je schválený. Uvedené zároveň ovplyvňuje (podhodnocuje) spolufinancovanie s vplyvom na rozpočtovú bilanciu.

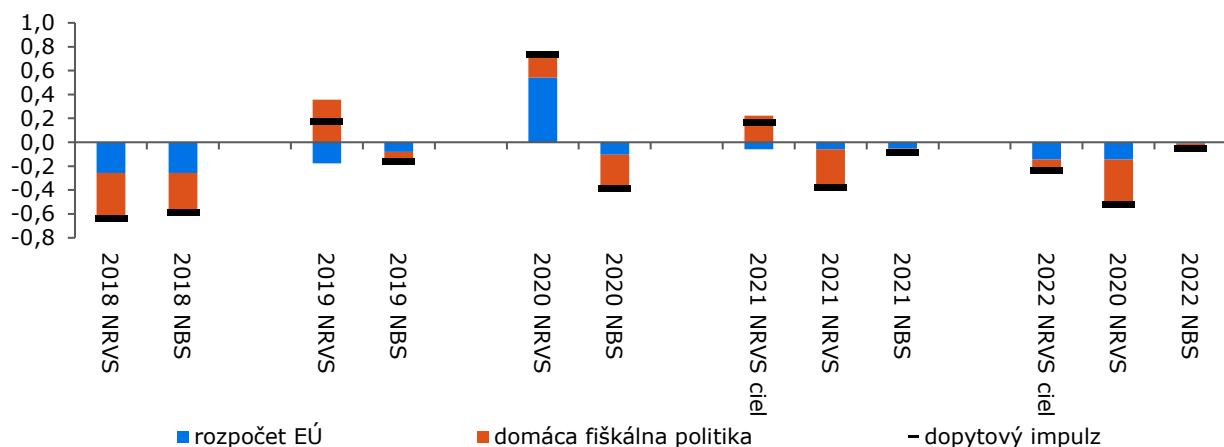
⁶ Jedná sa o zjednodušený pohľad. Priebežná slabá absorpcia je sankcionovaná tzv. dekomitmentom, t.j. trvalou stratou eurofondov, ak sa ročné záväzky nečerpajú podľa pravidla n+3. Slovensko doposiaľ má spomedzi členských krajín z 3. PO najvyšší dekomitment, keď z pôvodnej alokácie EŠIF stratilo už 150 mil. eur. Ak sa nám do roku 2022 navýši dekomitment, zostávajúci objem pre rok 2023 sa automaticky zníži.

Graf 4 Štrukturálne saldo a konsolidačné úsilie (v % HDP)

Zdroj: MF SR, ŠU SR. NBS, prepočty NBS

Graf 5 Dopytový impulz (v p. b. HDP)

Zdroj: MF SR, ŠU SR. NBS, prepočty NBS

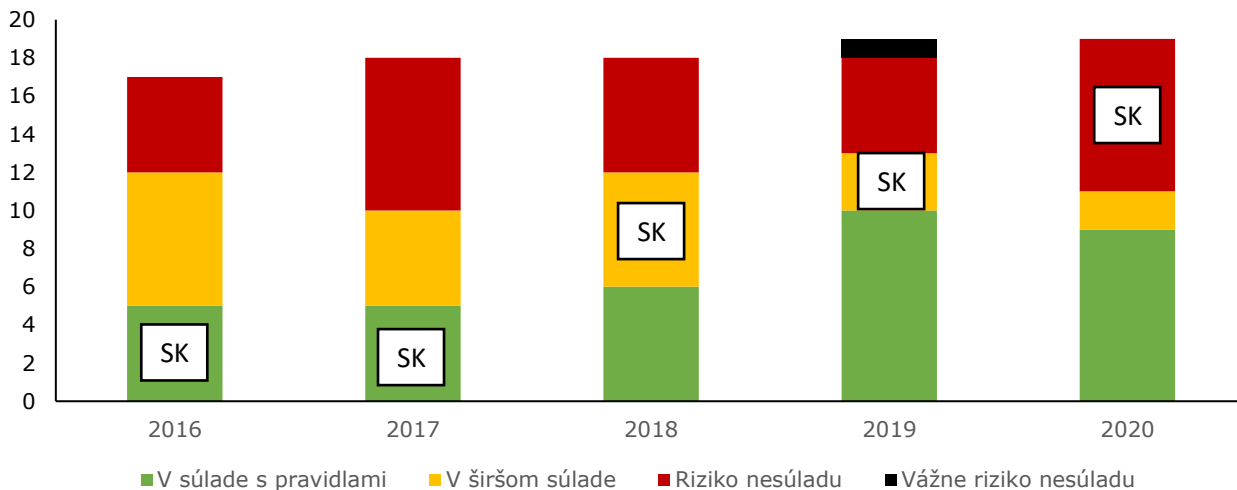
Plnenie rozpočtových pravidiel

Slovensko je viazané tak domácimi fiškálnymi pravidlami (dlhová brzda, fiškálny kompakt), ako aj medzinárodnými pravidlami (pravidlá Paktu stability a rastu – požadované tempo štrukturálnej konsolidácie a výdavkové pravidlo). Predložený návrh rozpočtu očakáva v roku 2020 štrukturálny deficit na úrovni 0,5 % HDP, čím by malo byť zabezpečené dosiahnutie MTO, ako aj splnenie národného pravidla o vyrovnanom rozpočte (fiškálny kompakt). Rast upraveného výdavkového agregátu prezentovaný v predloženej rozpočte na roky 2019 a 2020 je v súlade s požiadavkou výdavkového pravidla Paktu, no nepremietnutie metodologickej zmeny zaznamenania dotácií za zelenú energiu od roku 2019 znižuje rast výdavkov, čím je hodnotenie tohto pravidla značne skreslené.

Podľa hodnotenia Európskej komisie (EK) na základe jesennej prognózy EK je v predloženej návrhu rozpočtového plánu riziko nesúladu so spoločnými fiškálnymi pravidlami, najmä pri hodnotení rastu výdavkov. Ten podľa odhadov Komisie výrazne prekračuje požadovanú úroveň v roku 2019 a rovnako očakáva prekročenie aj v roku 2020, čo by malo za následok aj výraznú dvojročnú odchýlku v roku 2020. Čo sa týka štrukturálneho salda, na rozdiel od štrukturálnej konsolidácie, ktorú prezentuje návrh rozpočtového plánu, očakáva EK v roku 2020 mierne štrukturálne uvoľnenie, čo má za následok riziko nevýrazného jednoročného odchýlenia v roku 2020. Spolu s nedostatočnou

konsolidáciou v roku 2019 však na dvojiročnom horizonte EK očakáva výraznú dvojiročnú odchýlku v roku 2020. Na základe tohto hodnotenia EK zaradila Slovensko medzi 8 krajín (spolu s Belgickom, Fínskom, Francúzskom, Talianskom, Portugalskom, Slovinskom a Španielskom) s rizikom nesúlady od pravidiel Paktu stability a rastu.

Graf 6 Počet krajín podľa hodnotenia rozpočtových plánov

Zdroj: Európska komisia, prepočty NBS

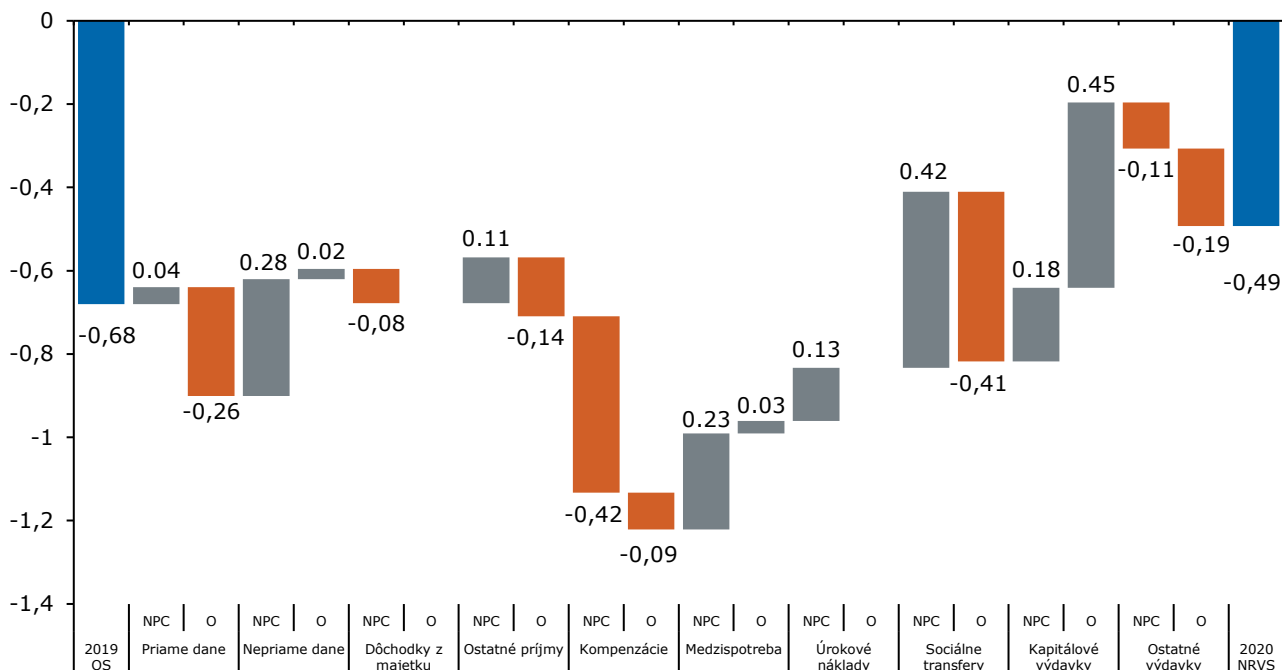
Poznámka: Roky na x-ovej osi sú hodnotené roky. Hodnotenie ku každému roku je publikované v novembri predošlého roku, t.j. hodnotenie publikované v 11/2019 hodnotí rok 2020 (aktuálne hodnotenie EK).

2. Scenár nezmenených politík (NPC)

Východiskovým rámcom NRVS na roky 2020 – 2022 je odhad salda verejných financií v roku 2019, ktoré podľa MF SR aktuálne dosahuje výšku -0,68 % HDP. Ak by medziročne nedošlo ku zmenám v hospodárskych politikách vlády (tzv. NPC scenár), dosiahlo by saldo verejnej správy v roku 2020 prebytok 0,09 % HDP. Konsolidácia vyplývajúca z NPC scenára je daná pozitívnym vývojom daňových príjmov, predovšetkým nárastom príjmov z predaja emisných povoleniek a zredukovaním kapitálových i bežných výdavkov.⁷ **Cielená úroveň deficitu -0,49 % HDP je podľa predpokladov rozpočtu dosiahnutá za výrazného zníženia kapitálových výdavkov (Graf 7).**

⁷ Kapitálové výdavky klesajú nad rámec poklesu EU fondov.

Graf 7 Príspevok NPC scenára a rozpočtových opatrení (O) ku medziročnej zmene deficitu (v % HDP)

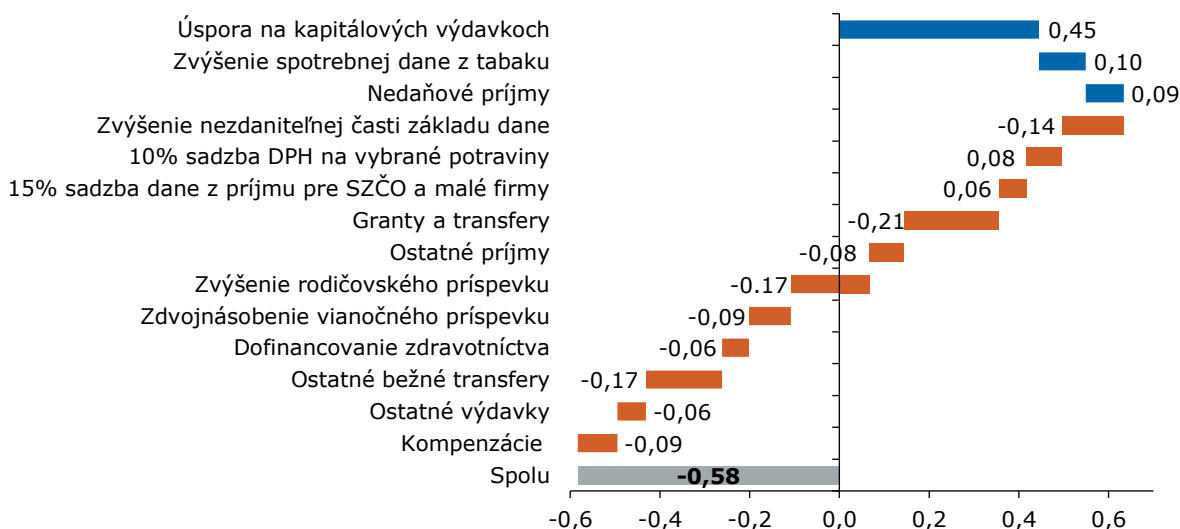

Zdroj: MF SR, prepočty NBS

Poznámka: NPC scenár je v jednotlivých položkách očistený o vplyv EU fondov, ktoré majú neutrálny vplyv na bilanciu.

Rozdiel medzi bilanciou NPC scenára a bilanciou NRVS dosahuje výšku -0,58 p. b. HDP a odráža expanzívny charakter fiškálnej politiky (Graf 8). NRVS pre rok 2020 počíta s expanzívnymi opatreniami v celkovej výške -1,25 % HDP (1 224 mil. eur). Tvoria ho legislatívne opatrenia na príjmovej i výdavkovej strane rozpočtu, ako napr. zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane, zníženie sadzby dane z príjmu SZČO a malých podnikov, zníženie sadzby DPH na vybrané potraviny, zvýšenie rodičovského a vianočného príspevku. Konsolidačné opatrenia, ako pokles kapitálových výdavkov a zvýšenie sadzby dane z tabakových výrobkov, kompenzujú náklady expanzívneho stimulu len čiastočne (0,66 % HDP, 651 mil. eur).

Graf 8 Rozpočtové opatrenia nad rámec NPC scenára (v % HDP)

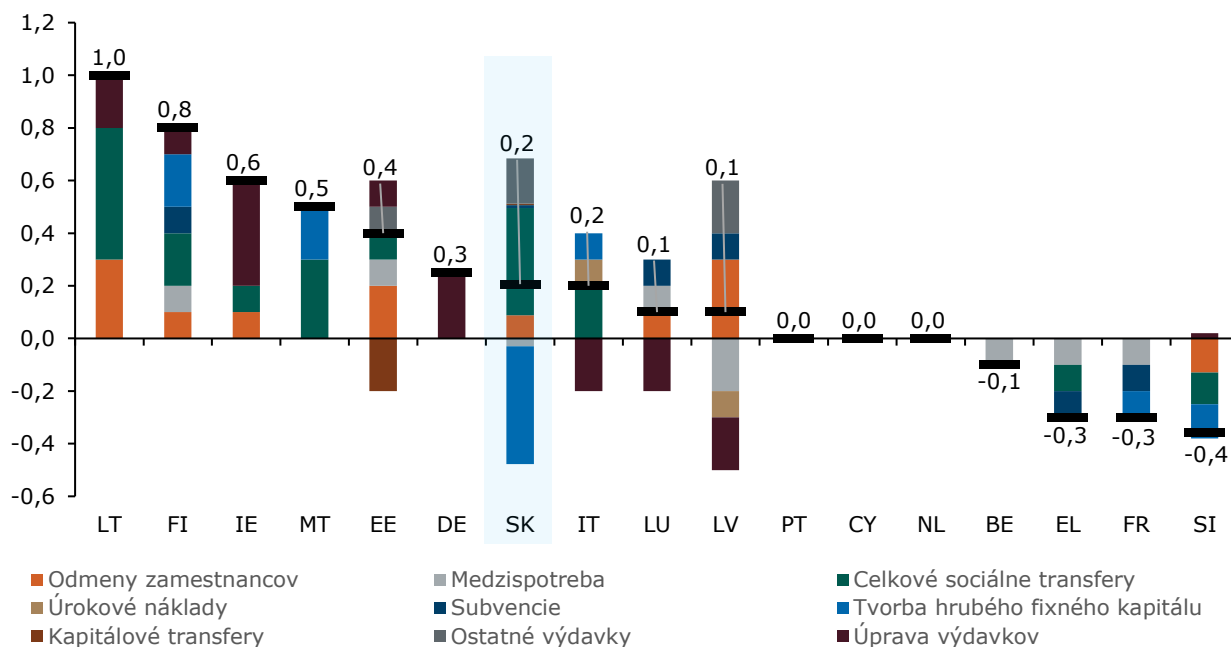

Zdroj: MF SR, prepočty NBS

Z medzinárodného porovnania rozpočtových plánov vyplýva, že predložený NRVS očakáva najvýraznejšie znižovanie investícií spomedzi 17 krajín eurozóny.⁸ Slovensko zároveň vykazuje druhý najvyšší rast sociálnych výdavkov (Graf 9).

Graf 9 Štruktúra výdavkového impulzu naprieč krajinami eurozóny (v % HDP)

Zdroj: Európska komisia (národné rozpočtové plány), prepočty NBS

Poznámka: Španielsko a Rakúsko neboli brané do úvahy z dôvodu nedostatku dát. Úprava výdavkov reflektuje numerické nerovnosti, ktoré pravdepodobne vznikli v dôsledku zaokrúhľovania údajov.

3. Analýza základných tendencií vývoja príjmov a výdavkov

Návrh rozpočtu očakáva **daňové príjmy** za rok 2019 o 0,2 % HDP nižšie ako boli rozpočtované, na druhej strane odvodové príjmy by mali byť vyššie zhruba o 0,1 % HDP. Daňové príjmy ovplyvnilo nenaplnenie legislatívnych opatrení (zrušenie osobitného odvodu z obchodných reťazcov a nenaplnenia očakávaných príjmov zo zavádzania eKasy a nanomarkerov) ako aj pomalší ekonomický rast. Pretrvávajúci priaznivý vývoj na trhu práce v roku 2019 však pozitívne vplyva na vyššie príjmy dane z príjmov fyzických osôb ako aj vyššie odvodové príjmy. V roku 2020 by daňové príjmy mali medziročne rásť o 4,7 %, nepriame dane o 7 % a priame dane o 1,1 %. Nepriame dane by podľa predpokladov rozpočtu mali benefitovať zo zavedenia eKasy a nanomarkerov, ako aj zo zvýšenia spotrebnej dane z tabakových výrobkov. Protichodne pôsobí zníženie sadzby DPH na ďalšie potraviny. Daň z príjmov právnických osôb sa očakáva zhruba na úrovni predchádzajúceho roka a pokles sa rozpočtuje pri dani z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti. Z legislatívnych zmien negatívne vplyvajú na ich výber zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane, znížená sadzba dane z príjmu pre SZČO a firmy na 15 % pri obrate do 100 tis. eur, ako aj zvýšenie odpočtu na vedu a výskum a nové odpisové skupiny pre elektromobily. **Odvodové príjmy** by mali medziročne rásť o 4,2% vplyvom pretrvávajúcich priaznivých podmienok na trhu práce. Negatívne by mal pôsobiť rast sadzby odvodu do II. piliera.

V **nedaňových príjmoch** sa v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2019 očakáva výpadok 176 mil. eur, za ktorým je najmä vylúčenie časti príjmov Národného jadrového fondu (139 mil. eur)

⁸ Španielsko a Rakúsko neboli z dôvodu nedostatku dát brané do úvahy.

na základe benchmarkovej revízie národných účtov.⁹ Zároveň sa nerealizujú ani rozpočtované príjmy zo spustenia nového bloku jadrovej elektrárne Mochovce vo výške 36 mil. eur. Výpadok príjmov vo výške 33 mil. eur sa očakáva z poplatkov za správu ropy a ropných produktov, keďže nedošlo k navýšeniu jednotkovej ceny za odplatu. Dividendy v štátnom rozpočte sa očakávajú nižšie o 18 mil. eur z dôvodu nižších príjmov od spoločnosti SSE o 30 mil. eur kompenzovaných z časti vyššími dividendami zo spoločnosti SEPS. V roku 2020 by nedaňové príjmy mali rásť medziročne o 6,3 %, k čomu prispeje rast tržieb vo výške 8,8 %, pokles by mali zaznamenať dôchodky z majetku. V dividendách sa rozpočtuje len nevýznamný pokles oproti minulému roku (-6 mil. eur). Medziročný pokles o 36 % sa rozpočtuje aj pri grantoch a transferoch a to najmä z rozpočtu EÚ (-42 %).

Výška výdavkov (mzdových, prevádzkových i kapitálových výdavkov) je v roku 2019 ovplyvnená ich viazaním vo výške 0,2 % HDP v nadväznosti na negatívny vývoj v hospodárení verejnej správy. V opačnom smere pôsobí rýchlejšie ako rozpočtované čerpanie EÚ fondov s potrebou vyššieho spolufinancovania vo výške 0,13 % HDP. V roku 2020 je medziročný pokles deficitu o 0,2 % HDP zabezpečený výdavkovou stranou rozpočtu (0,7 p. b. HDP), čo súvisí najmä s rozpočtovaním pomalšieho čerpania EÚ fondov ako aj výrazným znížením vlastných kapitálových výdavkov.

Sociálne výdavky sa v roku 2019 v porovnaní s rozpočtom očakávajú vyššie o 167 mil. eur (0,2 % HDP) a súvisia najmä s rastom výdavkov na nemocenské dávky a dávky v nezamestnanosti. V roku 2020 by mali sociálne výdavky rásť o 3,9 %. Ich vývoj zohľadňuje prijaté legislatívne opatrenia v roku 2019, a to najmä navýšenie rodičovského príspevku, zdvojnásobenie vianočného dôchodku, zvýšenie príspevku na asistenciu a peňažné príspevky na opatrovanie a spomalenie rastu dôchodkového veku. Rozpočet však očakáva pokles výdavkov na nemocenské dávky o 4,6 % i pokles dávok v nezamestnanosti o 13 %.

Výdavky verejného zdravotného poistenia sa v roku 2019 očakávajú oproti rozpočtu vyššie o 0,2 % HDP s medziročným rastom 8 % a sú dofinancované vyšším poistným plateným štátom. V roku 2020 sa rozpočtuje nárast týchto výdavkov o 4,8 %. Výdavky zohľadňujú zvyšujúce sa mzdové nároky z titulu rastu minimálnej mzdy, platy zdravotníkov, zavedenie príspevkov na rekreáciu. Výdavky porastú aj vplyvom dofinancovania ústavnej zdravotnej starostlivosti a zmien v liekovej politike. Výdavky verejného zdravotného poistenia zároveň počítajú s úsporami vo výške 148 mil. eur na základe úspor identifikovaných z revízie výdavkov na zdravotníctvo, a to predovšetkým úspory na liekoch a realizácie e-Health.

Kompenzácie zamestnancov by mali v prípade plného vyčerpania rezerv na mzdy a poistné a po očistení o EÚ fondy a spolufinancovanie rásť o 10,1 % v roku 2020 a sú ovplyvnené valorizáciou tarifných plátov vo verejnom sektore a plátov pedagogických zamestnancov (o 10 %).

Výdavky na tovary a služby by mali v 2020 medziročne klesnúť o 1,9 %, po očistení o EU fondy a spolufinancovanie by mali zaznamenať len mierny medziročný rast na úrovni 0,3 %. Výdavky však zahŕňajú aj rezervu na riešenie vplyvov nových zákonných a iných vplyvov (250 mil. eur) a rýchlejšie čerpanie projektov z rozpočtu EÚ (69 mil. eur). Po očistení o tieto rezervy by mali výdavky klesnúť o 4,5 %, čo súvisí aj s viazaním prostriedkov najmä na modernizáciu obrany. Viazane prevádzkových prostriedkov sa dotkne výraznejšie aj ministerstva vnútra, pôdohospodárstva, spravodlivosti a financií. Rozpočet na roky 2021-2022 počíta s nízkym v priemere 1,1 % medziročným rastom hotovostných výdavkov na tovary a služby v zdravotníckych zariadeniach bez nárastu ich záväzkov.

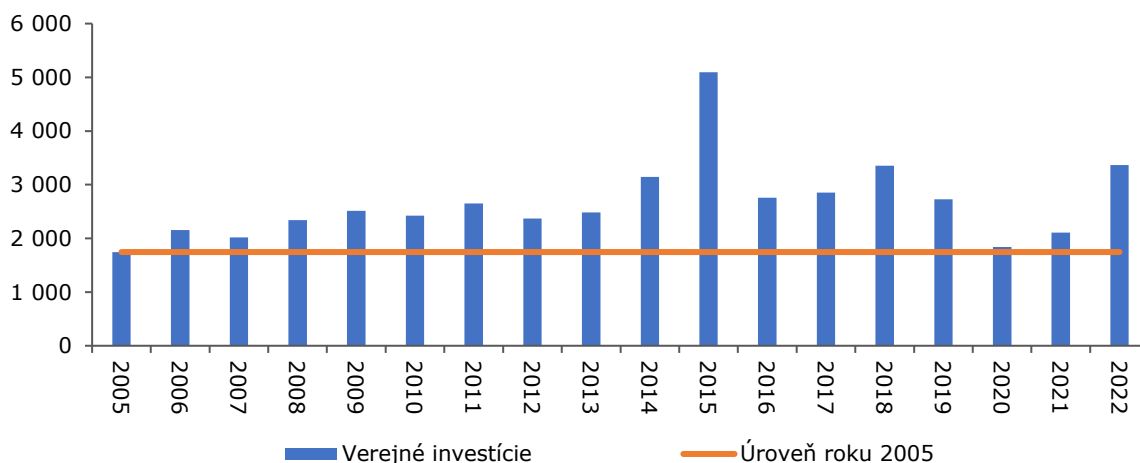
⁹ Časť výpadku nedaňových príjmov v Národnom jadrovom fonde vo výške 66 mil. eur je premietnutá vo vyšších daňových príjmoch z dôvodu reklasifikácie odvodu od prevádzkovateľov prenosovej a distribučnej sústavy z nedaňových do daňových príjmov v benchmarkovej revízii. V daňových príjmoch bude aj 1 % z odvodu prevádzkovateľov jadrových zariadení, ktoré si Národný jadrový fond ponecháva na správu.

Bežné transfery sú v roku 2019 pozitívne ovplyvnené úsporou na odvode do rozpočtu EÚ vo výške 60 mil. eur. Medziročne sa v 2020 očakáva úspora úrokových nákladov vo výške 78 mil. eur. V roku 2020 sa rozpočtuje pokles **dotácií** o 4 %.

Kapitálové transfery sa v roku 2019 očakávajú oproti rozpočtu vyššie o 0,1 % HDP, medziročne by však mali byť nižšie o 14 %. V roku 2020 sa rozpočtuje ich ďalší medziročný pokles o 26 %. Rozpočtuje sa pokles kapitálových transferov z Environmentálneho fondu a zo štátneho rozpočtu, ktoré by mali dosiahnuť polovičný objem z roku 2019. Nulové sa predpokladajú aj kapitálové transfery z titulu výplaty dividendy súkromným akcionárom zdravotných poisťovní.

Verejné investície sa v roku 2019 očakávajú vyššie oproti rozpočtu až o 0,5 % HDP (511 mil. eur), medziročne sa však očakávajú nižšie o 19 %. V roku 2020 sa rozpočtuje ich medziročný pokles až o 33 % (886 mil. eur), pričom sa očakáva pokles z dôvodu nižšieho čerpania EÚ fondov a spolufinancovania, ako aj prepád vlastných investícií o 329 mil. eur (16 %). Výška verejných investícií by sa tak v roku 2020 mala dostať na najnižšiu úroveň od roku 2005. Dôvodom je aj viazanie investičných výdavkov ministerstva obrany, ako aj výdavkov ministerstva dopravy. Znížiť by sa mali aj kapitálové výdavky samospráv, ŽSR a zdravotníckych zariadení. Očakáva sa zníženie investičnej aktivity vysokých škôl, Národnej diaľničnej spoločnosti a príspevkových organizácií štátu.

Graf 10: Vývoj verejných investícií (v mil. eur)

Zdroj: MF SR, ŠU SR

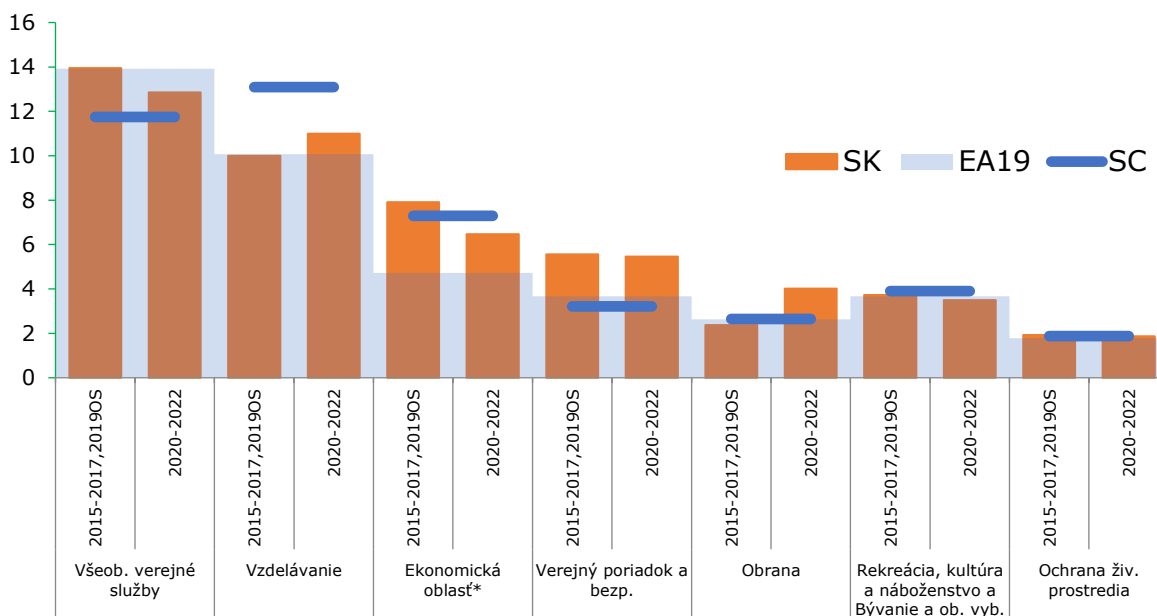
Primárne výdavky VS (výdavky očistené o úrokové náklady) by mali v priemere dosiahnuť v rokoch 2020-2022 úroveň 39,2 % HDP.¹⁰ Najvyšší podiel na nich majú **podľa funkčnej klasifikácie (COFOG)** výdavky určené na sociálne zabezpečenie a zdravotníctvo, na ktoré je venovaných viac ako polovica všetkých primárnych výdavkov. Na zabezpečenie všeobecných verejných služieb, ako je napr. výkon verejnej správy, výber daní a spravovanie zahraničných záležitostí, by mali výdavky voči histórii mierne klesnúť a priblížiť sa k benchmarku tzv. smart countries (SC), dosahujúcich relatívne najvyššiu životnú úroveň v rámci OECD.¹¹ Podiel výdavkov na školstvo by sa mal zvýšiť. Aj keď stále sú tieto náklady proporčne voči SC podhodnotené, návrh rozpočtu indikuje snahu o znižovanie tohto rozdielu. Na výdavkoch v ekonomickej oblasti na Slovensku má najvyšší podiel doprava. Celkové verejné investície a osobitne investície do dopravy by mali podľa návrhu rozpočtu spomaliť. To sa prejavuje

¹⁰ Historické údaje z Eurostatu o COFOG výdavkoch neobsahujú benchmarkovú revíziu Národných účtov. V horizonte rozpočtu výdavky sú bez dodatočných opatrení.

¹¹ Benchmarkom je priemer štyroch európskych krajín za obdobie rokov 2015 – 2017 dosahujúcich najvyššie hodnotenie v rámci indexu Better life index (How's life 2017, Measuring well-being, OECD, 2017).

aj v poklese výdavkov na ekonomickú oblasť, čím sa na jednej strane mierne vzd'aluje pozícia SK od SC ale na druhej strane sa približuje k priemeru eurozóny. Pri výdavkoch na vnútro a bezpečnosť, kde najvyšší podiel predstavujú policajné služby, dlhodobejšie presahuje SK úroveň oboch porovnávacích skupín (SC, eurozóna) a tento trend by mal ostať zachovaný aj v budúcnosti. Pri výdavkoch na obranu sa očakáva rast podielu na približne 4 %. Je to ovplyvnené najmä prebiehajúcou modernizáciou armády, ktorá by sa mala na výdavkoch prejavovať najmä v období horizontu rozpočtu. Pri výdavkoch na rekreáciu a životné prostredie¹² je Slovensko so súčasnými podielmi proporčne porovnateľné s eurozónou aj SC.

Graf 11: Primárne výdavky podľa funkčnej klasifikácie¹³ COFOG (% primárnych výdavkov)

* Očistené o úrokové výdavky.

Zdroj: NBS, MF SR, Eurostat

4. Porovnanie so scenárom NBS (2020)

V prípade naplnenia predpokladov scenára NBS by v roku 2020 deficit verejných financií mohol dosiahnuť 1,6 mld. eur (1,6 % HDP), pričom verejný dlh by mal dosiahnuť 47,1 % HDP. V porovnaní s NRVS je tak predpokladaný deficit vyšší o takmer 1,1 mld. eur. Porovnanie výrazne komplikujú metodické nekonzistentnosti pri zostavovaní rozpočtu voči metodike ESA 2010, čo vedie k značne odlišnej štruktúre príjmov a výdavkov a v niektorých prípadoch aj k negatívnym vplyvom metodického zaznamenania na deficit verejnej správy.

Pre korektnjšie vyhodnotenie rozdielov v jednotlivých príjmových a výdavkových položkách došlo k analytickému očisteniu vybraných metodických odlišností¹⁴, vplyvu čerpania EU fondov, rezerv a vyčleneniu odlišného zaznamenania resp. kvantifikácie legislatívnych opatrení. Kvôli očisteniu

¹² Vo výdavkoch návrhu rozpočtu nie sú premietnuté náklady spojené s dotovaním obnoviteľných zdrojov energie (OZE) z benchmarkovej revízie národných účtov (ŠÚSR, október 2019). Týmto dochádza k určitému skresleniu štruktúry výdavkov podľa COFOG. Schéma podpory OZE by mala takmer zdvojnásobiť výdavky na ochranu životného prostredia.

¹³ Bez výdavkov spojených so starnutím populácie – sociálne a zdravotné výdavky. Táto oblasť je ovplyvnená okrem iného významne demografiou obyvateľstva, čo možno považovať za externý faktor. Na Slovensku sa čakáva nápor na výdavky spojené so starnutím populácie v nastávajúcich 30. a 40. rokoch tohto storočia.

¹⁴ Napr. zaznamenanie schémy podpory zelenej energie, dividend, schémy podpory obnoviteľných zdrojov energie, imputovaných sociálnych príspevkov, miezd v naturáliach, príjmových a výdavkových úrokov, R&D a aktualizácie emisných povoleniek.

zostávajúcich nekonzistencií NRVS s notifikovanými dátami navyše analyticky sa odčleňuje vplyv roka 2019 a porovnávajú sa medziročné zmeny príjmov a výdavkov v scenári NBS voči medziročným zmenám týchto položiek v NRVS (medziročná zmena rozpočtovaných úrovni na rok 2020 voči OS 2019).

Scenár NBS oproti NRVS očakáva v roku 2019 deficit vyšší o 422 mil. eur, pričom časť rozdielu pramení z metodických faktorov, najmä zaznamenania superdividend vo výške 164 mil. eur a schémy podpory obnoviteľných zdrojov energie (56 mil. eur). NBS scenár ďalej predpokladá vyšší objem kompenzácií zamestnancov najmä vplyvom dynamickejšieho rastu netarifných zložiek ako aj vyššiu úroveň investícií, ktoré sú čiastočne kompenzované rýchlejšim vývojom na príjmovej stránke, pričom exaktné porovnanie výšky príjmov a výdavkov je limitované spomínanými metodickými nekonzistenciami. Pozitívny je aj vplyv nevyčerpaných rezerv. Predpokladá sa, že tieto vplyvy sa do veľkej miery premietnu aj do roku 2020.

Príspevok 571 mil. eur k diferencii voči NRVS má medziročný vývoj **verejných investícií**, kde scenár NBS nepremiata výrazne poklesy investičnej činnosti, ale naopak sa očakáva oživenie investičnej aktivity. Riziko najmä predstavuje kumulácia prenesených prostriedkov z minulých rokov, ktoré môžu limitovať úsporné opatrenia na kapitolách štátneho rozpočtu. Zároveň je otáznou realističnosť spomalenia investičnej činnosti samosprávy, výstavby diaľničnej a železničnej infraštruktúry, ako aj vyvolané investície v súvislosti s potrebou čerpania EÚ fondov.

V prípade **medzis potreby** vzniká rozdiel 368 mil. eur, pričom v NRVS sa očakávajú voči OS 2019 výrazne úspory v prípade samosprávy, verejných nemocníc, železničných spoločností ako aj NDS. Vzhľadom nato, že v práve v týchto subjektoch dochádza k výraznému prekročeniu rozpočtovanej úrovne medzis potreby na rok 2019, scenár NBS nematerializuje tieto úsporné opatrenia.

Odlíšny pohľad na **legislatívne opatrenia** po zohľadnení rezervy na legislatívne úpravy zvyšuje deficit v scenári NBS o 167 mil. eur. Najväčšie rozdiely vznikajú v prípade pohľadu na ekasy, nanomarkery, zvýšenia dane z tabaku ako aj zvýšenia poplatku za správu núdzových zásob ropy, s ktorými scenár NBS neuvažuje. Naopak, scenár NBS na rozdiel od NRVS zahŕňa zvýšené výdavky s novelou minimálneho dôchodku a príjmy súvisiace so zvýšením osobitného odvodu finančných inštitúcií. Podľa listu ministerstva financií Európskej komisii¹⁵ by zvýšenie osobitného odvodu finančných inštitúcií malo čiastočne kryť výpadok z nenavýšenia dane z tabaku, s ktorým NRVS uvažuje, ako aj zvýšenia minimálneho dôchodku, s ktorým naopak NRVS nepočítal.

Sociálne výdavky v scenári NBS rastú dynamickejšie než v prípade NRVS o 156 mil. eur. Jedná sa najmä o nemocenské dávky, starobné dôchodkové poistenie (aj nad rámec opatrenia zvyšujúceho minimálny dôchodok), ako aj dávky v nezamestnanosti.

Scenár NBS na rozdiel od NRVS nepredpokladá pokles čerpania EÚ fondov, čo vedie k odlišnému vývoju **spolufinancovania k EÚ fondom** a prispieva tak k rozdielu voči rozpočtu vo výške 75 mil. eur.¹⁶ Negatívny vplyv vo výške 116 mil. eur majú naturálne sociálne platby, dotácie, úrokové výdavky, kapitálové transfery a ostatné faktory.

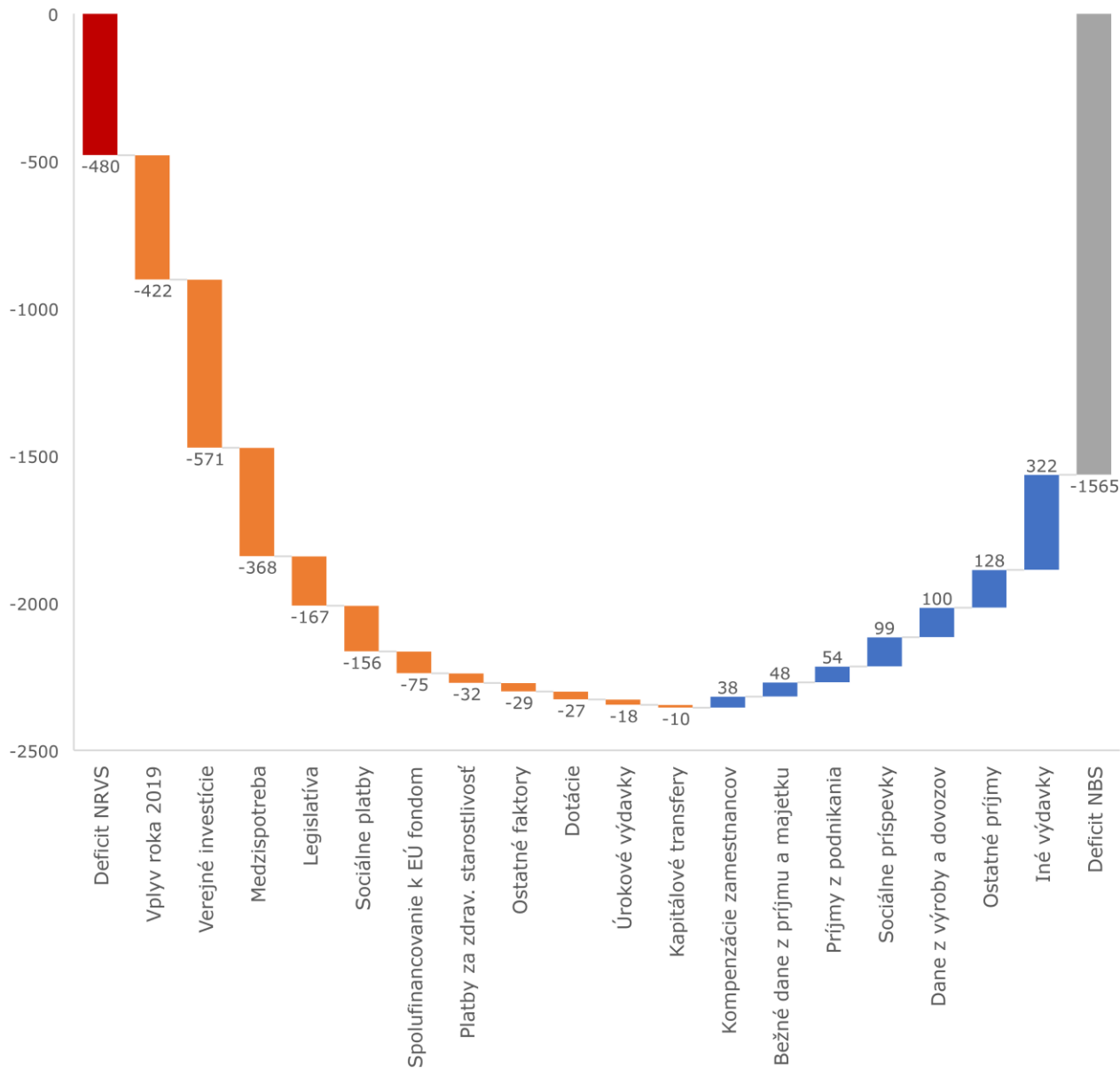
Optimistickejší pohľad na trh práce v scenári NBS naopak generuje voči rozpočtu pozitívne vplyvy v prípade **sociálnych príspevkov** (99 mil. eur) ako aj **priamych daní** (48 mil. eur). **Nepriame dane** rastú dynamickejšie o 100 mil. eur. Scenár NBS taktiež uvažuje s dynamickejším vývojom **nedaňových príjmov** vo výške 182 mil. eur, z toho **príjmov z podnikania** (očistené o vplyv metodického zaznamenania superdividend) vo výške 54 mil. eur a ostatných príjmov vo výške 128 mil. eur. Pozitívne vplýva aj vývoj **ostatných výdavkov** (322 mil. eur), najmä bežných transferov, kde mimo iného NBS

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/list_l_kamenicky.pdf

¹⁶ K spolufinancovaniu EÚ fondov bola analyticky priradená rezerva na rýchlejšiu realizáciu a väčší počet projektov.

scenár očakáva pomalší nárast odvodu do EÚ ako aj pomalší rast výdavkov na nákup pozemkov. Mierne pomalší medziročný rast kompenzácií v scenári NBS ako aj v NRVS vysvetľuje pozitívny vplyv vo výške 38 mil. eur.

Graf 12 Porovnanie deficitu na rok 2020 medzi NRVS 2020 – 2022 a scenárom NBS (v mil. eur)

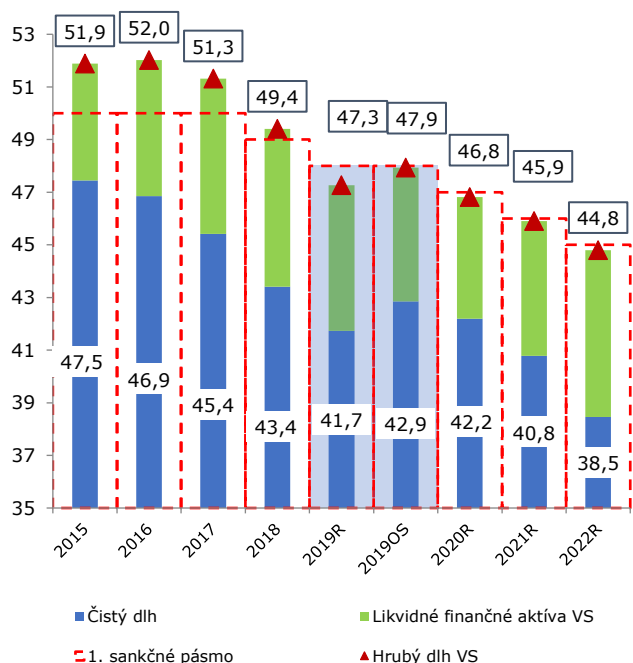

Zdroj: ŠU SR, NBS, MF SR

5. Hrubý dlh verejnej správy

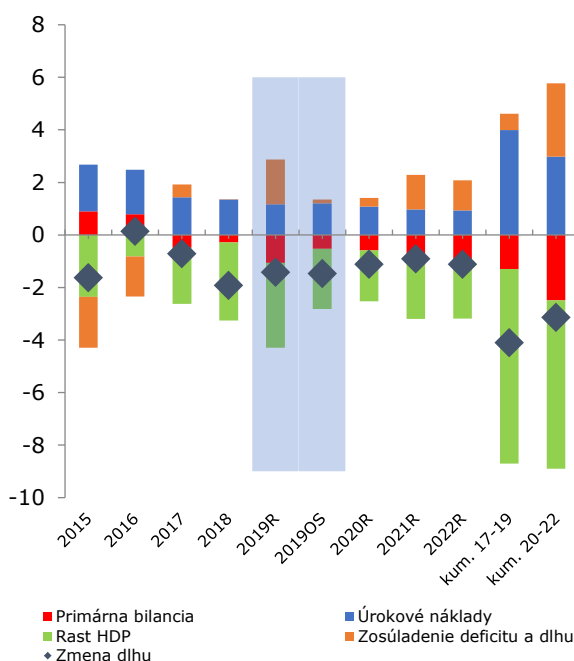
Hrubý dlh VS podľa návrhu rozpočtu by mal v celom horizonte klesať a udržať sa tesne pod hranicou 1. sankčného pásma podľa zákona o rozpočtovej zodpovednosti (dlhová brzda). V roku 2020 by mal dosiahnuť úroveň 46,8 % HDP, resp. klesnúť do roku 2022 až na 44,8 % HDP. Kým v rokoch 2017 – 2019 by sa mal dlh kumulatívne znížiť o 4,1 p. b. HDP, v horizonte rokov 2020 – 2022 by mal pokles spomaliť na 3,1 p. b. HDP.¹⁷ K jeho poklesu by mal prispievať ekonomický rast a prebytková primárna bilancia. Menovopolitické opatrenia ECB by mali naďalej priaznivo pôsobiť na nízke úročenie nového dlhu, a tým aj na náklady financovania finančnej potreby VS. Tzv. faktor zosúladenia deficitu a dlhu by mal v strednodobom horizonte pokles dlhu spomaľovať.¹⁸ Dôvodom by mal byť najmä hotovostný deficit štátneho rozpočtu, ktorého financovanie by malo byť len čiastočne zabezpečené využitím voľných prostriedkov Štátnej pokladnice. Zvyšok by mal byť krytý emisiou nového dlhu.

Graf 13 Dlh verejnej správy (v % HDP)

Zdroj: MFSR, ŠÚSR a výpočty NBS

Graf 14 Faktory zmeny hrubého dlhu VS (v p.b. HDP)

Zdroj: MFSR a výpočty NBS

Hrubý dlh VS by mal v roku 2019 dosiahnuť úroveň 47,9 % HDP. V rozpočte RVS 2019-2021 sa uvažovalo s dlhom na úrovni 47,3 % HDP, očakávaná skutočnosť bola revidovaná nahor o 0,6 p. b. HDP najmä vplyvom revízie menovateľa (nižšie HDP). Kým dlh vyjadrený ako podiel na HDP by mal v tomto roku vzrásť, v nominálnom vyjadrení by mal voči pôvodnému rozpočtu klesnúť o viac ako 0,6 mld. eur a na konci roka dosiahnuť hodnotu 45,1 mld. eur. Vplyvom benchmarkovej revízie a aktualizácie dlhu na začiatku obdobia¹⁹ by mal byť dlh vyšší o 354 mil. eur. Zmena zadĺženia ostatných subjektov VS by

¹⁷ Rok 2019 je očakávaná skutočnosť.

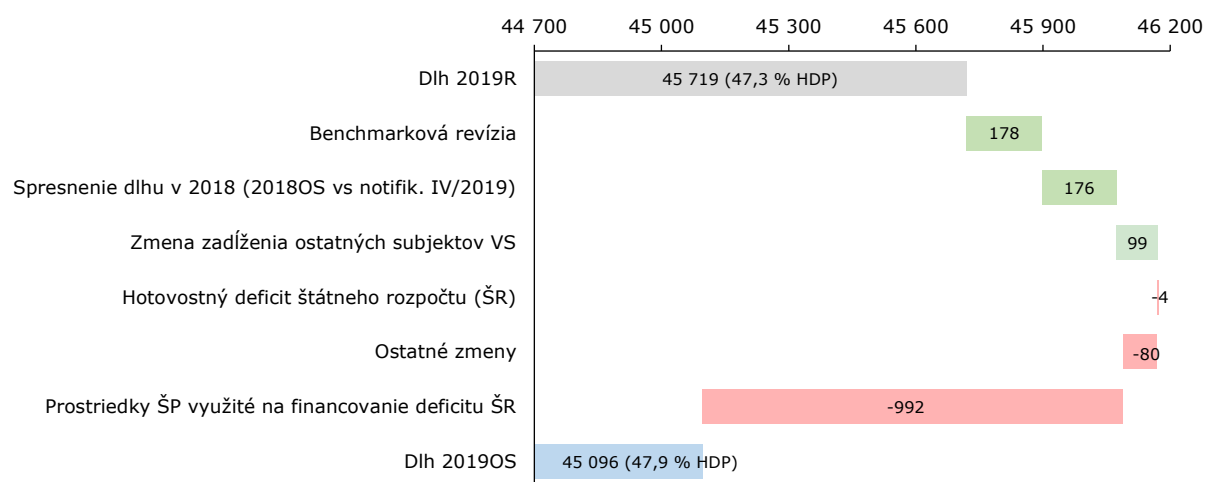
¹⁸ Faktorom zosúladenia deficitu a dlhu sa vysvetľuje rozdiel medzi nominálnou medzročnou zmenou dlhu a aktuálnou bilanciou rozpočtu v danom období. Keďže aktuálna a hotovostná bilancia rozpočtu sa často líši, tento rozdiel potom vysvetľuje nesúlad medzi zmenou dlhu a aktuálnou bilanciou.

¹⁹ Benchmarková revízia obsahovala započítanie dlhodobých záväzkov z obchodného styku (trade credits) a záväzkov nemocníc do dlhu. Vplyv zmeny dlhu na začiatku obdobia vyjadruje vplyv očakávanej skutočnosti dlhu za rok 2018 a jeho výslednom upresnení ŠÚSR na jar 2019.

mala prispieť k vyššiemu dlhu o 99 mil. eur a to najmä zmenou pohľadu na zadĺženie územnej samosprávy, u ktorej sa v pôvodnom rozpočte predpokladal pokles dlhu. Vplyv zmeny hotovostného deficitu ŠR ostal v porovnaní s schváleným rozpočtom takmer nezmenený. Financovanie deficitu ŠR z voľných prostriedkov Štátnej pokladnice by malo výrazne prispieť k zníženiu nominálneho dlhu (takmer o 1 mld. eur). Ostatné zmeny (80 mil. eur), ktoré by tiež mali prispieť k nižšiemu dlhu, obsahujú najmä revíziu emisného diskontu.

Dlhová služba štátu by mala v rokoch 2020 – 2022 kumulatívne dosiahnuť úroveň približne 8,5 mld. eur, z toho 5,5 mld. eur je splátka istiny (zvyšok predstavujú úrokové náklady). V priebehu roku 2020 sa očakáva výraznejšia finančná potreba na začiatku 2. štvrtroka vplyvom maturujúcich dlhopisov v objeme 3 mld. eur. Okrem transakcií spojených s obsluhou aktuálneho štátneho dlhu, na vývoj dlhu bude mať v danom horizonte vplyv aj nová emisia dlhu vychádzajúca najmä z emisie potrebnej na refinancovanie hotovostného deficitu ŠR nad rámec voľných prostriedkov použitých zo Štátnej pokladnice.

Graf 15 Faktory zmeny dlhu v roku 2019: očakávaná skutočnosť voči rozpočtu 2019 – 2021 (v mil. eur)

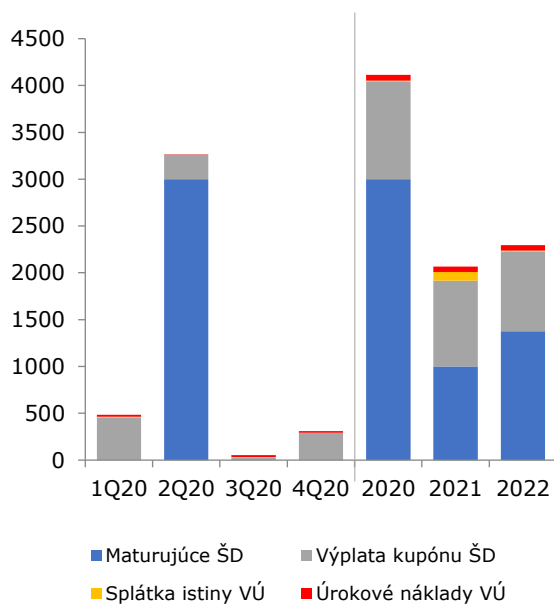

Zdroj: MFSR a výpočty NBS

Dlhová služba štátu by mala v rokoch 2020 – 2022 kumulatívne dosiahnuť úroveň približne 8,5 mld. eur, z toho 5,5 mld. eur je splátka istiny (zvyšok predstavujú úrokové náklady). V priebehu roku 2020 sa očakáva výraznejšia finančná potreba na začiatku 2. štvrtroka vplyvom maturujúcich dlhopisov v objeme 3 mld. eur. Okrem transakcií spojených s obsluhou aktuálneho štátneho dlhu, na cash flow bude mať v danom horizonte vplyv aj nová emisia dlhu vychádzajúca najmä z emisie potrebnej na refinancovanie hotovostného deficitu ŠR nad rámec voľných prostriedkov použitých zo Štátnej pokladnice.

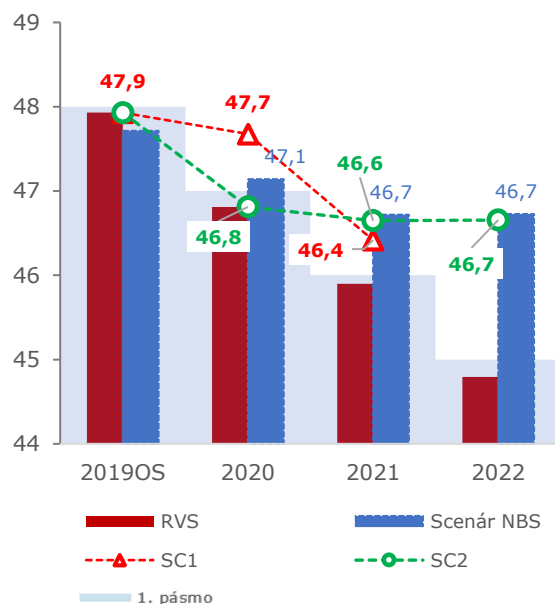

Graf 16 Finančná potreba štátu (v mil. eur)

Zdroj: ARDAL a výpočty NBS

Graf 17 Scenáre vývoja dlhu VS (v % HDP)

Zdroj: MFSR a výpočty NBS

Dlh by sa mal pod hranicou sankčných pásiem dlhovej brzdy udržať vďaka intenzívnejšiemu využitiu voľných prostriedkov Štátnej pokladnice. Takéto „tesné udržiavanie“ dlhu pod dolným sankčným pásmom v celom horizonte rozpočtu však predstavuje negatívne riziko pre prekročenie sankčného pásma pri ad hoc neočakávanom faktore zvyšujúcom dlh. Scenár NBS, ktorý reflektuje najmä vyššie schodky hospodárenia VS predpokladá v rokoch 2020 – 2022 úroveň dlhu v teritóriu prvého sankčného pásma dlhovej brzdy, pričom na konci horizontu by nemal klesnúť z dôvodu splatnosti dlhopisu na začiatku roka 2023.

Za predpokladu, že by sa v horizonte rokov 2020 – 2021 použil objem voľných prostriedkov ŠP podľa pôvodného plánu (RVS 2019 – 2021), 1. sankčné pásmo by bolo prekročené už v roku 2020 (Graf 17, scenár SC1). V aktuálnom návrhu rozpočtu sa dlh odvíja od rozpočtovej bilancie VS, ktorá je na cielej bilancii. Za predpokladu (scenár SC2), ak by vláda neprijala konsolidačné opatrenia v snahe dosiahnuť vyrovnaný rozpočet od roku 2021, vyššia finančná potreba by pri plnom dlhovom financovaní znamenala návrat dlhu späť do sankčných pásiem (Graf 17, scenár SC2).

Príloha 1 Zhodnotenie rizík rozpočtu na rok 2019

V minuloročnej analýze [Návrhu rozpočtu verejných financií na roky 2019 – 2021](#) bolo identifikovaných viacero rizík s dopadom na rozpočtový deficit vo výške 484 mil. eur. Aktuálne sa mnohé z rizík naplňajú, aj keď odlišnej štruktúre. Navyše rozpočtový deficit v roku 2019 je ovplyvnený aj metodologickými zmenami, vyplývajúcimi z benchmarkovej revízie. **Celkovo je aktuálny odhad deficitu verejných financií v roku 2019 podľa NBS vo výške 1062 mil. eur (1,1 % HDP)**, pričom sa materializujú aj iné riziká (najmä vyššie sociálne výdavky), ktoré v minuloročnej analýze neboli identifikované. Návrh rozpočtu verejných financií na roky 2020 – 2022 očakáva na rok 2019 schodok vo výške 640 mil. eur.

Tabuľka 1 Zhodnotenie rizík rozpočtu 2019 (mil. eur)

(v metodike ESA 2010, mil. eur)	Riziko identifikované v minuloročnej analýza	Aktuálny odhad rizík identifikovaných v minuloročnej analýza	NRVS 2020-2022
	-484	-901	-523
Lepší výber daní z trhu práce	217	98	116
Príjem z poplatkov EOSA	-37	-35	-33
Opatrenia proti daňovým únikom (eKasa + nanomarkery)	-90	-90	-90
Dividendy	-103	-185	-18
Príspevky do Národného jadrového fondu zo spustenia 3. a 4. bloku Mochoviec	-36	-36	-36
Medzispotreba	-286	-328	-467*
Investície	-97	-274	15**
Dividenda akcionárovi súkromnej zdravotnej poisťovne	-52	-52	-10
Metodologické zmeny ovplyvňujúce deficit	0	-165	-119
Schéma podpory OZE	0	-56	0
Úpravy vyplývajúce z benchmarkovej revízie príjmov NJF	0	-109	-119

Zdroj: MF SR, prepočty NBS

* Po očistení o rezervy a výdavky súvisiace s osobitným odvodom obchodných reťazcov.

** Po očistení o rezervy.

Riziko lepšieho výberu daní z trhu práce spôsobené lepším makroekonomickým prostredím bolo identifikované vo výške 217 mil. eur. Aj keď výhľad rastu ekonomiky na rok 2019 bol výrazne zrevidovaný nadol, sú očakávania trhu práce v porovnaní s schváleným rozpočtom naďalej priaznivejšie a aktuálne sa odhaduje tento vplyv na úrovni 98 mil. eur. S pozitívnym vplyvom zavedenia eKasy a nanomarkerov nepočíta pre rok 2019 ani aktuálny rozpočet a toto riziko sa naplňa v plnej miere.

Riziká na strane nedaňových príjmov boli identifikované vo výške 73 mil. eur. Spočívali najmä v očakávanom zvýšení poplatkov do Národného jadrového fondu vo výške 36 mil. eur z dôvodu spustenia nových blokov jadrovej elektrárne Mochovce a v plánovanom zvýšení poplatku za správu núdzových zásob ropy vo výške 37 mil. eur. Obe tieto riziká sa naplňajú.

V prípade dividend, v minuloročnej analýze rozpočtu bolo identifikované riziko vo výške 103 mil. eur. Aktuálne riziko sa zvýšilo v prípade dividend zo spoločností SPP a SSE. Riziko nižších príjmov z dividend SSE zohľadňuje aj očakávaná skutočnosť v návrhu rozpočtu na 2020-2022. Materializuje sa aj pozitívne riziko v prípade vyšších ako rozpočtovaných dividend zo SEPS. Rozpočet dividend na rok 2019 ako ani očakávaná skutočnosť nezohľadňujú riziko nižších príjmov z dividend SPP, kde riziko vzrástlo vzhľadom na výrazne stratové hospodárenie materskej spoločnosti

z prevádzkovej činnosti v roku 2018. Zmiernilo sa však negatívne riziko v prípade dividend zo spoločnosti VSE, avšak ostáva vyššie ako očakávaná rozpočtu.

Napĺňa sa riziko, že dividenda akcionárovi súkromnej zdravotnej poisťovne nebude nulová, ako pôvodne uvažoval rozpočet, aktuálne očakávanie výplaty v rozpočte je na úrovni 10 mil. eur. Pretrváva však riziko, že vyplatená dividenda môže byť vzhľadom na zostávajúce záväzky voči akcionárom a možnosti rezervného fondu spoločnosti Dôvera vyššia.

Riziko vyšších výdavkov na medzispotrebu bolo identifikované vo výške 286 mil. Riziko pramenilo z nízkej rozpočtovanej úrovne výdavkov štátneho rozpočtu ako aj verejných nemocníc. Toto riziko sa podľa aktuálneho odhadu NBS napĺňa vo vyššej miere 328 mil. eur. Príčinou je prekročenie rozpočtovanej medzispotreby najmä v samospráve, NDS, ŽSR, ŽSSK, ale aj v zdravotníckych zariadeniach a príspevkových organizáciách.

Riziko vyšších investícií vo výške 97 mil. eur sa podľa aktuálneho odhadu napĺňa vo väčšej výške 274 mil. eur. NBS počíta aj s odkúpením národného futbalového štadióna. Zároveň na rozdiel od rozpočtu neočakáva prepád investičnej činnosti v samosprávach.

Deficit v roku 2019 výrazne ovplyvnia aj metodologické zmeny spojené s benchmarkovou revíziou Štatistického Úradu SR. Významný vplyv malo vylúčenie časti príjmov Národného jadrového fondu vo výške 69 mil. eur a účtovanie úrokov z vkladov Národného jadrového fondu vo výške 40 mil. eur. Zmena účtovania schémy podpory obnoviteľných zdrojov energie by podľa scenára NBS mohla zvýšiť deficit rozpočtu o 56 mil. eur.

Príloha 2 Štrukturálny deficit, konsolidačné úsilie a fiškálny impulz

Pre Slovensko ako členský štát EU je možné súlad s fiškálnymi pravidlami posudzovať cez dve úrovne. Na nadnárodnej úrovni podlieha fiškálnym pravidlám ustanoveným v Pakte stability a rastu, na národnej úrovni je to ustanovenie o vyrovnanom rozpočte verejnej správy (tzv. Fiškálny kompakt). Kotvou oboch týchto pravidiel je štrukturálny deficit a jeho cielená úroveň. Pakt stability a rastu určuje krajinám, ktoré nedosiahli strednodobý cieľ štrukturálneho deficitu (MTO), každoročne povinnosť konsolidovať verejné financie požadovaným tempom (štandardne 0,5 % HDP), pričom zaväzuje rast upravených verejných výdavkov maximálne na úroveň tempa potenciálneho rastu ekonomiky. Prísnejšie pravidlo, Fiškálny kompakt, vyžaduje vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet na úrovni štrukturálneho deficitu maximálne na úrovni 0,5 % HDP.

Slovensko, ako krajina mimo procedúry nadmerného deficitu, podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu. Tá od nás požaduje konsolidačné úsilie na úrovni 0,5 % HDP ročne až do doby, kým bude dosiahnutý MTO. Súčasne nám Rada EÚ v lete odporučila dosiahnuť MTO v roku 2020. Úroveň MTO na rok 2020 vláda schválila na úrovni štrukturálneho deficitu 1 % HDP²⁰, pričom **podľa predloženého rozpočtového plánu na rok 2020 by štrukturálny deficit mal dosiahnuť úroveň 0,5 % HDP**. Konsolidačné úsilie je síce menšie ako požadovaných 0,5 % HDP, no pri naplnení rozpočtového cieľa dostačujúce k dosiahnutiu MTO. Očakávané štrukturálne saldo na rok 2020 je konzistentné aj s národným Fiškálnym kompaktom. Vzhľadom na absenciu opatrení na dosiahnutie deklarovaného nominálneho cieľa na úrovni vyrovnaného hospodárenia na roky 2021 a 2022, hrozí však v roku 2022 nedodržanie strednodobého rozpočtového cieľa. **V prípade realizácie scenára NBS, ktorý predpokladá vyššie nominálne deficity v rokoch 2019 - 2022, by strednodobý rozpočtový cieľ nemal byť dosiahnutý ani v roku 2020 (scenár predpokladá uvoľnenie fiškálnej politiky vo výške 0,3 % HDP).**

Tabuľka 2 Revízia štrukturálneho salda (% HDP)

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. Čisté pôžičky poskytnuté/prijaté	A: PS 2019 - 2022	-0,8	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
	B: RVS 2020 - 2022	-1,0	-1,1	-0,7	-0,5	0,0	0,0
	Rozdiel B-A	-0,2	-0,4	-0,7	-0,5	0,0	0,0
2. Cyklická zložka	A: PS 2019 - 2022	0,0	0,3	0,4	0,4	0,4	0,2
	B: RVS 2020 - 2022	0,1	0,5	0,2	0,0	0,1	0,2
	Rozdiel B-A	0,1	0,1	-0,2	-0,4	-0,3	0,0
3. Jednorázové efekty	A: PS 2019 - 2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	B: RVS 2020 - 2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Rozdiel B-A	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (1 - 2 - 3)	A: PS 2019 - 2022	-0,8	-1,0	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2
	B: RVS 2020 - 2022	-1,1	-1,5	-0,9	-0,5	-0,1	-0,2
	Rozdiel B-A	-0,3	-0,5	-0,5	-0,1	0,3	0,0

Rast rozpočtovanej úrovne výdavkov je v samotnom roku 2019 v súlade s požiadavkou výdavkového pravidla Paktu, no nepremietnutie zmeny zaznamenania schémy podpory obnoviteľných zdrojov energie skokovo v tomto roku znižuje rast výdavkov, čím je hodnotenie tohto pravidla značne skreslené. Po premietnutí týchto výdavkov do roku 2019 by sa kladná jednoročná odchýlka roku 2019 dostala do záporného teritória. Dvojročná odchýlka v roku 2019, ktorá je kvôli nadmernému rastu výdavkov v roku 2018 výrazná, by sa po tejto úprave dodatočne zhoršila. V ďalších rokoch je rozpočtovaný rast výdavkov v súlade s výdavkovým pravidlom Paktu, pričom však tento rast je ovplyvnený nešpecifikovanými

²⁰ Do roku 2019 bola úroveň MTO v podobe štrukturálneho deficitu vo výške 0,5 % HDP.

konsolidačnými výdavkovými opatreniami, ktoré rast výdavkov znižujú (ešte nad rámec výrazného poklesu investičných výdavkov v bilancii rozpočtu).

Z hľadiska makroekonomického pôsobenia fiškálnej politiky NRVS v budúcom roku implikuje reštriktívne pôsobenie domácej fiškálnej politiky ako aj čerpania EÚ fondov, pričom reštriktívny dopytový impulz by mal dosiahnuť 0,7 p. b. HDP. V prípade prijatia dodatočných opatrení na dosiahnutie rozpočtových cieľov by reštriktívne pôsobenie fiškálnej politiky v menšej miere malo pokračovať aj v roku 2021, pričom v roku 2022 by mala fiškálna politika pôsobiť mierne expanzívne. Pri absencii dodatočných opatrení by fiškálna politika v rokoch 2021 a 2022 mala výraznejší expanzívny charakter. **Scenár NBS predpokladá expanzívne pôsobenie fiškálnej politiky už v budúcom roku na úrovni 0,4 p. b. HDP a to vplyvom čerpania EÚ fondov ako aj domácej fiškálnej pozície.** V ďalších rokoch sa predpokladá mierne expanzívny až neutrálny charakter fiškálnej politiky.

Tabuľka 3 Konsolidačné úsilie a fiškálny impulz NRVS 2020 – 2022

Konsolidačné úsilie a fiškálny impulz (p. b. HDP)	2018	2019	2020	2021	2022
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté (ciele)	-1,1	-0,7	-0,5	0,0	0,0
1. a Nešpecifikované opatrenia				0,7	1,2
2. Cyklická zložka *	0,5	0,2	0,0	0,1	0,2
3. Jednorazové efekty - podľa metodiky EK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (4= 1 - 2 -3)	-1,5	-0,9	-0,5	-0,1	-0,2
Konsolidačné úsilie (Δ4)	-0,4	0,6	0,4	0,4	-0,1
5. Vplyv platených úrokov	-1,3	-1,2	-1,1	-1,0	-0,9
6. Štrukturálne primárne saldo (6= 4 - 5)	-0,2	0,3	0,6	0,9	0,8
7. Vplyv vzťahov s EÚ	1,3	1,6	0,7	0,7	1,0
- príjmy z rozpočtu EÚ	2,3	2,6	1,7	1,9	2,1
- odvod do rozpočtu EÚ	-1,0	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
8. Upravené primárne štrukturálne saldo pre výpočet fiškálneho impulzu (8 = 6 - 7)	-1,5	-1,3	-0,1	0,1	-0,2
9. Fiškálny impulz (9 = Δ8)	-1,0	0,2	1,2	0,2	-0,4
10. Dopytový impulz (10 = 9*11)	-0,6	0,2	0,7	0,2	-0,2
11. Fiškálny multiplikátor **	0,6	0,8	0,6	0,8	0,6

* Odhad MF SR

** Fiškálny multiplikátor rozpočtových vzťahov EÚ bol odhadnutý na základe input-output tabuliek. Multiplikátor domácej fiškálnej politiky bol odhadnutý na základe "bucket" prístupu, ktorý odhaduje hodnotu multiplikátora na základe štrukturálnych charakteristík ekonomiky, jej menového režimu ako aj cyklickej pozície.

Pozn. : Negatívna hodnota fiškálneho a dopytového impulzu vyjadruje expanzívne pôsobenie.

Zdroj: MF SR, EK, ŠU SR, NBS, vlastné prepočty

Tabuľka 4 Konsolidačné úsilie a fiškálny impulz scenár NBS

Konsolidačné úsilie a fiškálny impulz (p. b. HDP)	2018	2019	2020	2021	2022
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté (ciele)	-1,1	-1,1	-1,6	-1,6	-1,6
2. Cyklická zložka *	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0
3. Jednorazové efekty - podľa metodiky EK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (4= 1 - 2 -3)	-1,3	-1,3	-1,6	-1,6	-1,6
Konsolidačné úsilie (Δ4)	-0,4	0,0	-0,3	0,0	0,0
5. Vplyv platených úrokov	-1,3	-1,2	-1,2	-1,1	-1,0
6. Štrukturálne primárne saldo (6= 4 - 5)	0,0	-0,1	-0,5	-0,5	-0,6
7. Vplyv vzťahov s EÚ	1,3	1,4	1,6	1,7	1,7
- príjmy z rozpočtu EÚ	2,3	2,4	2,6	2,7	2,6
- odvod do rozpočtu EÚ	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-0,9
8. Upravené primárne štrukturálne saldo pre výpočet fiškálneho impulzu (8 = 6 - 7)	-1,2	-1,5	-2,1	-2,2	-2,3
9. Fiškálny impulz (9 = Δ8)	-0,9	-0,3	-0,6	-0,1	-0,1
10. Dopytový impulz (10 = 9*11)	-0,6	-0,2	-0,4	-0,1	-0,1
11. Fiškálny multiplikátor **	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7

* odhad NBS na základe metodiky ESCB

** Fiškálny multiplikátor rozpočtových vzťahov EÚ bol odhadnutý na základe input-output tabuliek. Multiplikátor domácej fiškálnej politiky bol odhadnutý na základe "bucket" prístupu, ktorý odhaduje hodnotu multiplikátora na základe štrukturálnych charakteristík ekonomiky, jej menového režimu ako aj cyklickej pozície.

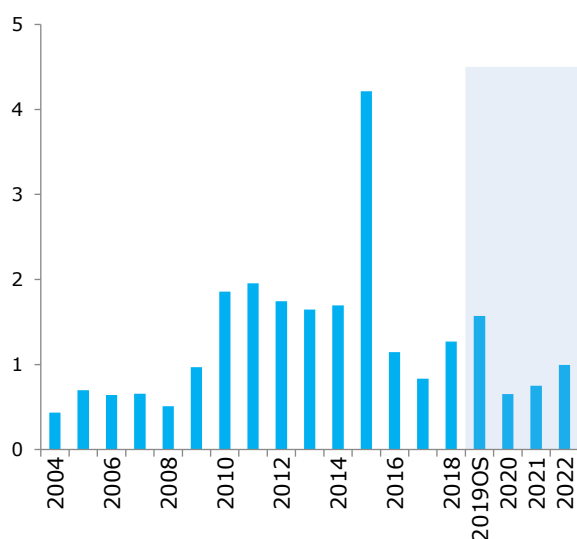
Pozn. : Negatívna hodnota fiškálneho a dopytového impulzu vyjadruje expanzívne pôsobenie.

Zdroj: EK, ŠU SR, NBS, vlastné prepočty

Príloha 3 Rozpočtové vzťahy s EÚ

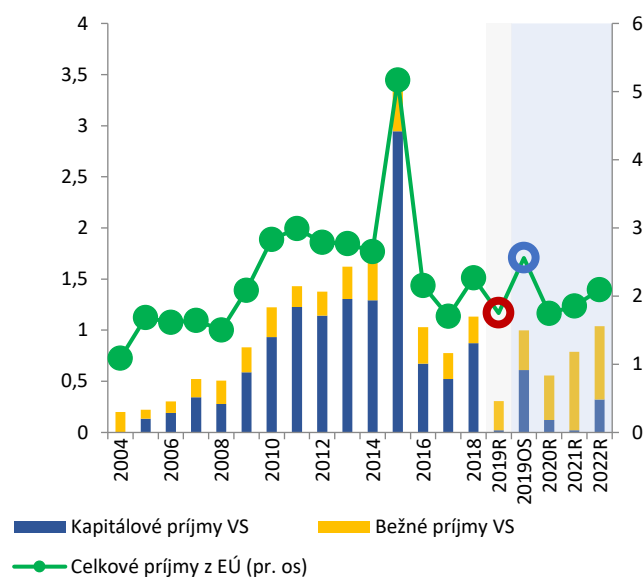
Slovensko by malo naďalej benefitovať zo vzťahov s rozpočtom EÚ a zachová si kladnú čistú finančnú pozíciu (ČFP), kedy príjmy najmä z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) budú prevyšovať príspevky a odvody do spoločného rozpočtu. V horizonte rokov 2020 – 2022 by mala ČFP dosiahnuť priemernú úroveň 0,8 % HDP čo je v porovnaní s očakávanou skutočnosťou v roku 2019 (1,6 % HDP) pomerne nízka úroveň. Pri stabilnom podiele odvodov do EÚ (1,1 % HDP) tak vplyv na zhoršenie finančnej pozície majú príjmy. Kým v roku 2019 sa očakáva úroveň príjmov 2,6 % HDP, v nasledujúcich rokoch by to malo byť v priemere len 1,9 % HDP. Aj napriek tomu, že sa blíži koniec 3. programového obdobia (3PO), kedy by malo čerpanie skôr akcelerovať, rozpočtované úrovne sú veľmi nízke. Výrazné podhodnotenie príjmov nastalo už pri zostavovaní rozpočtu pre rok 2019, keď rozpočtový plán zaostal za aktuálnou očakávanou skutočnosťou o 0,8 p. b. HDP. Najvýraznejšie podhodnotenie pramenilo z plánu nízkych, najmä investičných verejných výdavkov. Podobný vývoj možno očakávať aj v horizonte nového rozpočtu pri opätovnom podhodnotení kapitálových zdrojov do verejného sektora. Okrem toho, v rozpočte sa neuvádzajú príjmy, ktoré by Slovensko malo získavať už zo 4. programového obdobia 2020 – 2027. Týka sa to predovšetkým prostriedkov určených na financovanie poľnohospodárskej politiky EÚ (priame platby farmárom a rozvoj vidieka).²¹

Graf 18 Čistá finančná pozícia voči rozpočtu EÚ (v % HDP)

Zdroj: MFSR a výpočty NBS

Graf 19 Príjmy z rozpočtu EÚ (v % HDP)

Zdroj: MFSR a výpočty NBS

V 2. programovom rámci (2PO) vykazovalo Slovensko relatívne nízku mieru absorpcie aj v medzinárodnom porovnaní a strate eurofondov predišlo až masívnym dočerpaním zdrojov v samom závere obdobia.²² Súčasná situácia pri porovnaní s ostatnými krajinami poberajúcimi podporu z EŠIF je pre Slovensko ešte menej priaznivejšia. Všeobecná situácia naprieč väčšinou krajín je podobná: za rovnaké časové obdobie čerpanie v 3PO zaostáva voči 2PO. Dôvodom je pravdepodobne kapacitné sústredenie na dočerpanie prostriedkov z 2PO, čo spôsobilo pomalší nábeh 3PO. V tejto situácii však

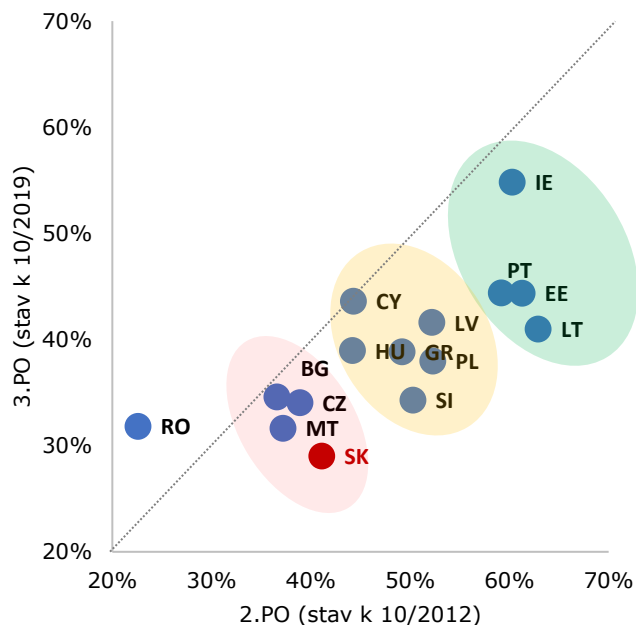
²¹ Pri realistickom pohľade na doterajšie skúsenosti, v horizonte 2 rokov od začiatku nového programového obdobia je ťažké očakávať čerpanie z EŠIF určených na financovanie Politiky súdržnosti EÚ.

²² V roku 2015 končilo obdobie, kedy bolo možné dočerpať štrukturálne fondy EÚ z programového obdobia 2007-2013.

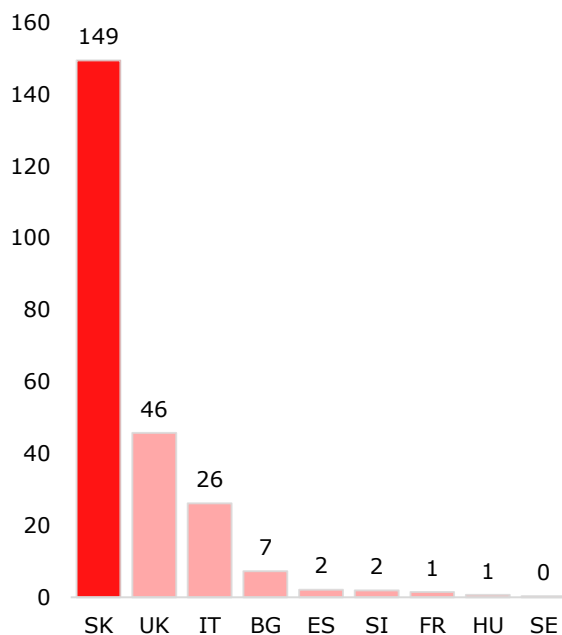
Slovensko najviac zaostáva v čerpaní a k porovnávanému obdobiu je v skupine krajín s relatívne nízkou absorpčnou schopnosťou.²³ Kým v 2PO sme čerpali približne 40 % z alokácie, za rovnaké obdobie v 3PO sme získali necelých 30 %.²⁴ „Daňou“ za pomalé čerpanie je trvalá strata časti alokácie formou odňatia prostriedkov, tzv. dekomitment.²⁵ Podľa údajov [EK](#) (stav k 10/2019) Slovensku sa znížila aktuálne najviac alokácia eurofondov z titulu dekomitmentu spomedzi členských krajín (150 mil. eur).²⁶

Graf 20 Čerpanie štrukturálnych fondov EÚ v 2. a 3. programovom období (% z celkovej alokácie)

Zdroj: EK a výpočty NBS

Graf 21 Trvalá strata formou odňatia prostriedkov (dekomitment) EŠIF zo záväzku 2014 a 2015 (v mil. eur)

Zdroj: EK a výpočty NBS

Pri pohľade na čerpanie EŠIF je stav čerpania na úrovni 25 % alokácie.²⁷ Zároveň do konca roka 2023 ostáva vyčerpať 10,3 mld. eur. Za predpokladu, že sa zohľadnia údaje o čerpaní z rozpočtu v rokoch 2020 – 2022 (viac ako 5 mld. eur), na posledný rok 2023 by pripadalo takmer 4,5 mld. eur. Pre porovnanie, v roku 2015, kedy končilo obdobie čerpania z 2PO a zároveň bolo aj historicky najvyššie, sa čerpalo 3,6 mld. eur.²⁸ Takýto scenár kumuluje zdroje a koncentruje ich rozpustenie do jedného obdobia, čo môže spôsobiť jednorazový impulz pre hospodársky rast v jednom roku. Zároveň sa zvyšuje riziko, že v snahe vyčerpať zdroje za každú cenu (a predísť dekomitmentu) sa prostriedky nevyužijú efektívnym spôsobom. Neefektívna alokácia môže mať za následok, že eurofondy

²³ Krajiny v tomto klastri sú pravdepodobne ovplyvnené aj menej efektívnym nastavením systému pre čerpanie eurofondov, kým iné, najmä staršie „kohézne“ krajiny v tomto smere dosahujú lepšie výsledky.

²⁴ Čerpanie z pohľadu platieb odoslaných z EK.

²⁵ Dekomitment predstavuje trvalú stratu eurofondov z operačného programu, ktorý svoje ročné záväzky nevyčerpá v stanovenom období podľa pravidla n+3.

²⁶ OP Výskum a inovácie (108,5 mil. eur), Integrovaný regionálny OP (38,9 mil. eur), OP Rybné hospodárstvo (2,1 mil. eur)

²⁷ Stav čerpania je k septembru 2019 z pohľadu platobných jednotiek SR. Operačné programy Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020, Európskej územiaj spolupráce a rybného hospodárstva bez Programu rozvoja vidieka. Celková alokácia po dekomitmente je 13,783 mld. eur.

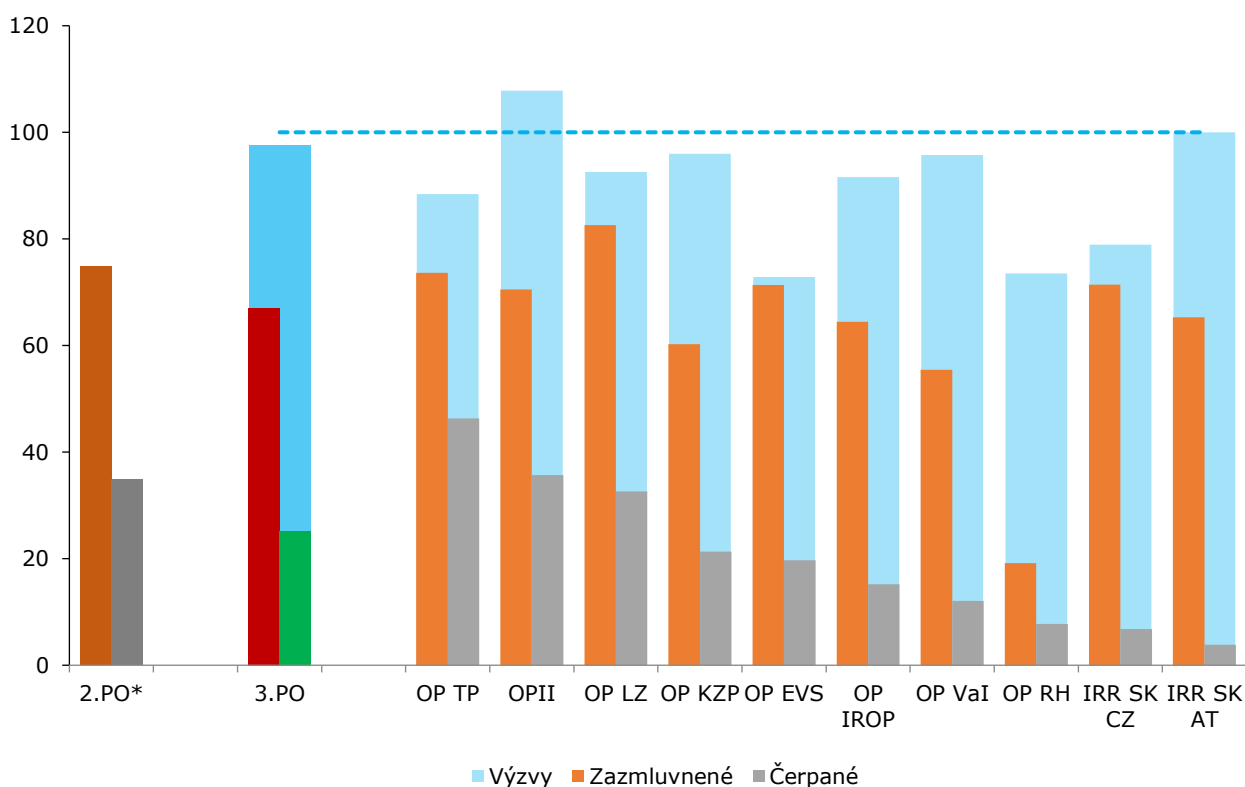
²⁸ Údaj sa týka len štrukturálnych operácií z 2PO. Zdroj RVS 2018-2022, Príloha č. 2, str. 6.

neprispejú v plnej miere k naplneniu cieľov pre podporu rastu zaostalejších regiónov a dosahovaniu ich konvergencie k priemeru EÚ.

Odhladiac od rozpočtu, potenciál pre absorpciu eurofondov je pomerne vysoký. Výzvy na predkladanie žiadostí o príspevok pokrývajú takmer 98 % z celkovej alokácie. Zároveň je s prijímateľmi pomoci (žiadatel'mi o príspevok) zazmluvnených 67 % alokácie (a ako už bolo uvedené, 25 % sa vyčerpalo). Najúspešnejším operačným programom (okrem administratívneho OP Technická pomoc) je OP Integrovaná infraštruktúra, ktorý ma nakontrahovaných 71 % a zároveň čerpá 36 %. Na druhej strane, najhoršie²⁹ na tom sú OP Výskum a inovácia a Integrovaný regionálny OP, ktoré zároveň vykázali dekomitment.

Dôvodmi, prečo niektoré operačné programy vykazujú lepšiu mieru absorpcie ako iné môže byť povaha samotných výziev. Kým v prípade niektorých OP sa jedná o výzvy, ktoré majú nadregionálny význam, kde sa jedná o relatívne malý počet projektov s veľkým rozpočtom (napr. výstavba úsekov diaľnic a železníc, alebo projekty zamerané na posilnenie trhu práce s celouzemnou pôsobnosťou), iné OP čelia špecifickým problémom z titulu administratívnej a technickej náročnosti realizácie veľkého počtu malých projektov, ktoré agregátne nedokážu dostatočne absorbovať zdroje.

Graf 22 Stav vyhlásených výziev, zazmluvnenia a čerpania EŠIF podľa operačných programov k 10/2019 (% z alokácie operačného programu)

* 2.PO stav k 10/2012.

Zdroj: MF SR, CKO (ITMS 2014+) a výpočty NBS

Oddelenie verejných financií

analytici@nbs.sk

²⁹ Mimo programy územnej spolupráce, rybného hospodárstva a rozvoja vidieka.